

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravljalni prostor: 2037 S. Lawndale av.
Office of publication: 2037 So. Lawndale av.
Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XI. Cena lista \$3.00 Entered as second-class matter January 29, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., sreda, 30. oktobra (Oct. 30) 1918. Subscription \$3.00 Yearly STEV.—NUMBER 255.
Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burlinson, Postmaster General.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

AVSTRIJA SE JE PODALA; OGRSKA SE JE LOČILA.

ZADNJA AVSTRIJSKA NOTA NAZNANJA KAPITULACIJO; TURCIJA PROSI ZA SEPARATNI MIR.

NEMŠKE ČETE NE SMEJO NASTOPITI PROTI SLOVENCEM IN HRVATOM.

Zavezniki vzamejo železnice in pristanišča v Avstriji.

Washington, 29. okt. — Državnemu departmentu je bil danes dostavljen uradni tekst avstrijske note.

Washington, 29. okt. — Središčne velikih mednarodnih dogodkov se je premaknilo iz Washingtona v Versailles pri Parizu, kjer zbirajo civilni in vojaški zastopniki Amerike in zaveznikov držav. Tam se zdaj pišejo pogoji premirja za Avstrijo, Nemčijo in Turčijo, pogoji, ki bodo zavdali smrtni udarec avtokraciji.

Ameriški vladni krogi smatrajo, da sta Avstrija in Turčija iz vojne. Turčija bi se rada pogajala, toda v Washingtonu niti med zavezniki se niso mogli dogovoriti, kaj turška vlada poroča ali napovedi. To ne govorijo: Etyopake Turčije ne bo več po tej vojni. Vsa ljudstva, ki so bila stoletja pod turškim jarmom, bodo svobodna. Balkansko vprašanje se bo tudi rešilo na način, da ne bo več nikdar vznemirjalo Evrope niti svetovnega mira. Pariz, 29. okt. — Zavezniki konferenca, kateri načeljuje zastopnik predsednika Wilsona E. M. House, Lloyd George, Clemenceau in Orlando, je danes že sprejela premirne pogoje za Avstrijo. Neoficijelno poročajo, da so za Avstrijo pripravljeni sledeči glavni pogoji:

1. Avstrija mora takoj razorožiti svoje čete in dati garancije, da teh čet ne bo porabila proti Hrvaatom, Slovincem, Čehom, Poljakom niti Rumuncem, ki se hočejo odtrgati od Avstrije.
2. Zavezniki armade morajo imeti na razpolago avstro-ogrsko železnico za invazijo Nemčije od vzhodne strani. Avstrija mora izprazniti vse svoje trdnjave, ki jih zasedajo mednarodne garnizije. To čaka, dokler ne bo sklenjen mir.
3. Avstrija mora odstopiti zaveznikom vse večje tovarne za izdelovanje topov in municije, da več ne dobi teh izdelkov Nemčija v roke.
4. Zavezniki brodogradnja na Sredozemskem morju zasade vsa avstrijska mornariška pristanišča in jih drži toliko časa, dokler mirovni kongres ne sklene, komu bodo spadala dotična pristanišča.
5. Avstrija mora dovoliti prevos zaveznikom čez njeno ozemlje v toliki meri kolikor se bo sdelo umestno maršalu Fochu za kampanjo proti Nemčiji.

Predsednik Wilson najbrž ne bo odgovoril Avstriji, dokler ne dobi obvestila iz Versailles o pogojih za premirje.

Pogoji za Nemčijo se izdelujejo in nemška vlada jih dobi v par dneh. Meddrugimi pogoji je tudi točka, da morajo nemške čete in oblasti izprazniti Alzacijo in Loreno.

Pariz, 29. okt. — Odgovor Avstrije predsedniku Wilsonu se tukaj smatra za kapitulacijo. Zdjaj mora slediti Turčija in Nemčija ostane osamljena. Zavezniki državni, ki zbirajo v Versailles, bodo takoj določili pogoje premirja.

Avstrijska kapitulacijska nota.

Basel, Švica, 29. okt. — Nota avstrijske vlade, vsebujoča odgovor predsednika Wilsonu, ki je bila poslana včeraj s posredovanjem švedske vlade, se glasi:

"V odgovoru na noto predsednika Wilsona s dne 19. t. m., naslovljeno na avstro-ogrsko vlado in vsebujočo odlok predsednika, da hoče govoriti direktno avstro-ogrsko vlado glede na vprašanje premirja in miru, ima avstro-ogrsko vlada čast izjaviti, da se snako pridružuje prejšnji izjavi predsednika in njegovemu stališču, pojasnjenem v zadnji noti, kar se tiče avstro-ogrskih narodov, posebno pa Čeho-Slovakov in Jugoslovancev.

Ker torej Avstro-Ogrska sprejme vse pogoje predsednika, ki jih je on navedel za odpritev pogajanj za premirje in mir, ali po mnenju avstro-ogrške vlade nobene ovire več za začetek pogajanj.

Avstro-ogrška vlada je pripravljena, ne da bi čakala na rezultate drugih pogajanj, da se prične pogajati za mir s državami nasprotnih skupin in se takojšnje premirje na vseh avstro-ogrskih frontah. Vlada prosi predsednika Wilsona, naj bo tako dober in izvrši vse potrebne korake v tem oziru.

Dunaj, 28. oktobra 1918.
Grof JULIJ ANDRASSY, zunanjni minister."

OGRSKA SE JE LOČILA MEDNARODNA DELAVSKA KONFERENCA.

V Budapešti se je ustanovila protidinstacijska vlada. Revolucija na Hrvaškem se nadaljuje.

DEMONSTRANTJE IN IZGREDI.

London, 29. okt. — Iz Kodanja poročajo "Exchange Telegraph", da je grof Karolyi ustanovil neodvisno in proti dinstacijsko vlado na Ogrskem. Vlada je sestavljena v sporazumu s voditelji radikalne socialistične stranke na temelju sledečega programa: Mir se mora takoj skleniti brez oziroma na Avstrijo in Nemčijo in ogrske vojaške čete morajo domov; parlament se razpusti in raspisajo se nove volitve na podlagi splošne in enake volilne pravice za oba spola; svoboda govora, tiska in zborovanja; pripoznanje novih svobodnih držav Čehoslovakijske, Ukrajine, Poljske, Jugoslavije in Nemške Avstrije. — V nedeljo je zborovalo na javnem shodu v Budapešti 100,000 socialistov in Karolyi je govoril množicam v imenu nove, demokratične Ogrske.

Pariz, 29. okt. — Ogrski kralj Nikola je v nedeljo izjavil, da ga veseli, ker je predsednik Wilson pripoznal neodvisnost Jugoslovancev. Nikola je rekel: "Slovesno izjavljam, da postane tudi Orna Gora del Jugoslavije."

Revolucija na Hrvaškem.

London, 29. okt. — Iz Avstrije prihajajo vesele vesti, ki pa morajo biti zelo žalostne za Habsburžane in njihove pripadnike. Cesar Karl se je včeraj vrnil iz Ogrske v svoj grad Schoenbrunn pri Dunaju, kjer je konferiral z grofom Andrassijem in ministrskim predsednikom Lammachem. Po konferenci je bila izdana naredba za demobilizacijo armada in poslana je bila kapitulacijska nota Wilsonu po švedskem poslaniku.

Iz Curicha se nadaljujejo brzogajke o revoluciji na Hrvaškem. Revolta na Reki, čeprav potlačena začasno, se je razširila kakor burja po vsej Hrvaški. Ogulin, Senj in Delnice — kakih 48 milj vzhodno od Reke — so v rokah revolucionarjev.

Obenem poročajo o velikem proletarskem gibanju na Ogrskem. V Budapešti so vojniki in delavci organizirali delavsko-revolucijski svet po zgledu ruskih revolucionarjev. Z Dunaja javljajo, (Dalje na 3. str. 1. kol.)

ITALIJANI VJELI 15,000 AVSTRO-NEMCEV.

Italijanske in angleške čete prodrle pet milj ob Piavi. Nadalje no umikanje Nemcev v Francijo.

VELIKI AMERIŠKI TOPOVI NA DELU.

Rim, 29. okt. — Italijanske in zavezniki čete so zdrobile zadnje avstrijsko obrambno črto na piavski fronti.

Ameriško armado v severni Italiji, 29. okt. — Ameriške čete čaka v rezervi na fronti ob Piavi.

Rim, 29. okt. — Italijanske in angleške čete so včeraj prodrle pet milj na 15 milj dolgi črti vzhodno od Piave in število vjetnikov je naraslo na 15,000. Več kot deset vasi in trgov je bilo reokupiranih. Tako javlja vojni stan.

Z bojišča poročajo danes, da so Avstriji že izgubili šest divizij (72,000 mož) v silnih bežih od zadnjega četrta. Avstrijski vjetniki pripovedujejo, da so se morali boriti za žive in mrtve, kajti nemški častniki so jim postavili strojne puške za hrbet z grožbo, da bo vsakdo ustreljen, kdor se umakne. Vojaki tudi niso prejeli še več tedne nobene pošte z doma, torej ne vedo nič, kaj se dejansko godi v Avstriji.

Plen v topovih je ogrožen. Po zadnjem poročilu prodirajo italijanske in zavezniki čete dalje z velikim uspehom.

Italijani gledajo na to ofenzivo kot zadnjo bitko, ki odloči vojno.

Nemci se zopet umikajo na široki fronti v Franciji.

Pariz, 29. okt. — Francoske čete zopet nadaljujejo prodiranje na vse fronti od Belgije do ameriške črte nad Verdunom. Čete generala Debeneya so obklopile Guise. Francozi so premagali težki teren v okolici rek Oise, Aisne in Serre in dospeli na odprto ravan severno od omenjenih okolicev, kjer ni več naravnih ovir.

General Debeney, ki vodi francoske čete v središču zapadne fronte, je zdaj v stanu udariti po ravnih tleh s pomočjo kavalarije in "tenkov" proti Hirsonu in Verzinu.

London, 29. okt. — Infanterijsko bojevanje na angleški fronti v Belgiji in Franciji je ponehalo za trenotek. Vojni stan omenja le topniške boje in operacije prednjih straž. Onkraj gozda Marmol v okolici Valenciennes je bilo videti v prejšnji noči velik požar; iz tega je soditi, da Nemci zopet zažigajo vas, kar navadno počenjajo, kadar se pripravljajo na večje umikanje.

Veliki topovi v dvoboju na ameriški fronti.

Washington, 29. okt. — Poročilo generala Pershinga se glasi, da je lepše vreme zopet dalo priliko ameriškim avijatikom za zračne operacije. Američani severno-zapadno od Verduna bombardirajo oddaljene nemške pozicije s topovi, velikega kalibra.

Pariz, 29. okt. — Danes so Nemci pričeli furiozno bombardirati ameriške postojanke ob Masi s granatami iz velikih topov, ki so pomešane s plinskimi granatami. Ameriške čete so včeraj izvršile uspešno operacijo vzhodno od Bethela. 167 Nemcev je bilo vjetih.

Angleži odrezali Turke v Mesopotamiji.

London, 29. okt. — Uradno poročajo, da so angleške čete pod (Dalje na 3. str. 1. kol.)

"KAJZER MORA PRED SODIŠČE!" ZAHTEVAJO SOCIALISTI V NEMČIJI.

Nemčija v kleščah revolucije. Delavstvo zahteva republiko in Liebknecht bo menda prvi predsednik.

London, 29. okt. — Iz Carigrada čez Kodanj je prišla vest, da je Turčija ponudila zaveznikom separaten mir.

London, 29. okt. — Tukaj poročajo, da je angleška vlada prejela noto od grofa Andrassyja, avstrijskega zunanjega ministra, kateri obvešča Anglijo, da je Avstrija pripravljena sprejeti vse pogoje predsednika Wilsona.

Splošno mnenje tukaj je, da avstrijska nota predsedniku Wilsonu pomeni brezpogojno kapitulacijo. Tukajšnji češkoslovakijski poslanik je dejal danes, da mora Ogrska odstopiti 75 odstotkov svojega ozemlja Slovakom, Jugoslovancem in Rumuncem. "Naši pogoji pomenijo smrtno obsodbo za Avstro-Ogrsko", je dejal poslanik. "Jugoslovani morajo biti neodvisni, zapadna Galicija mora iti Poljakom. Rumuni na Ogrskem in v Bukovini se morajo pridružiti Rumunski in avstrijski Italijani Italiji."

Pariz, 29. okt. — "Avstrija je sprejela svoj lastni razpad". "Avstrije ni več. Ogrska se trga, koga pa zastopa grof Andrassy?" Tako komentirajo francoski listi zadnjo avstrijsko noto.

Iz Berna poročajo, da je profesor Laninmachi končno prevzel ministrsko predsedništvo na Dunaju.

Amsterdam, 29. okt. — Po zadnjih vestih iz Nemčije so sprejeli zadnjo avstrijsko noto v Berlinu tako hladno in stočno, kakor da jim ni nič novega. Nemške oblasti imajo preveč skrbi in težav doma, da bi se še brigale za Avstrijo, a ljudstvo je pa še veselo, da ne drobi centralna alijanca.

Liebknecht — kandidat za predsednika nemške republike.

Curich, 29. okt. — Neodvisni socialisti v Monakovem vodijo burno volilno kampanjo pri odprtih izrednih volitvah v državni zbor. Njihov kandidat je Kurt Eisner. Monakovski listi pišejo, da Eisner na vseh svojih shodih ostro napada večinske socialiste, cesarsko vlado in poveljništvo armade. Njegov program za doseg hitrega mira je: Nemčija mora takoj odstopiti Alzacijo-Loreno Franciji. Poznanj in Dancig Poljakom, pozvati vse čete domov in plačati Franciji in Belgiji vso škodo, ki jo je naredila s invazijo, kakor tudi škodo na morju, ki so jo povzročile nemške podmornice. Eisner dalje zahteva, da mora biti Nemčija republika, kateri naj predseduje Karl Liebknecht.

Nemški socialisti groze kajzerju s kriminalnim sodiščem.

Amsterdam, 29. okt. — V nemškem rajstagu se vrste senzacije za senzacijo. V pondeljek je neodvisni socialist dr. Cohn dejal: "S Hohenzollerni je vojna, brez Hohenzollernov je mir. Svetovna revolucija bo premagala svet imperializma in militarizma in v tem boju ponudimo desnice našim bratom onkraj nemške meje. Kajzer mora abdicirati!"

Governik je bil pozdravljen z aplavzom, toda predsednik zbornice je zahteval red. Nato se je oglasil socialist Ruehle s klicem: "Red ali nared, kajzer mora ne samo s prestola, temveč tudi pred kriminalno sodišče!"

2,800 NOVINECEV IZ ILLINOISA POZVANIH V ARMADO.

Springfield, Ill. — V armado je pozvanih 2,395 belopoltnih in 465 zamorskih novincev iz države Illinois. Belopoltni novinci odidejo v Camp Wadsworth, Spartansburg S. C., zamorci pa v Camp Grant, Rockford, Ill.

Zahvalna brzojavka.

Gl. tajnik br. John Verderbar je 25. t. m. poslal predsedniku Wilsonu brzojavko sledece vsebine: Woodrow Wilson, President of the United States, White House, Washington, D. C. Respected Sir:—

The Supreme Committee of the Slovenic National Benefit Society, the largest Slovenian fraternal organization in America wishes to express its heartfelt gratitude to you for your great and noble answer to Austria, on behalf of our Yugoslav brethren in Europe.

Only those who have suffered under Austrian tyranny can fully appreciate the joy and hopes which your message brings to our suffering kinsmen. For centuries they have fought for freedom and democracy but up till now their struggles have been in vain. For centuries it has been their great central aim and ambition to take their place among the free nations of the earth but never before have their national aspirations been recognized by so high an authority as by you Mr. President.

We realize that we are still comparatively weak and for that reason we feel especially grateful to you for your kind and magnanimous action in our behalf.

Once again we pledge our continual loyalty and unwavering support to this great and mighty nation.

Slovenic National Benefit Society per John Verderbar, Sec'y. V prevodu se brzojavka glasi: Woodrow Wilson, predsednik Združenih držav, Bela hiša, Washington, D. C.

Splošni gospod: —

Glavni odbor Slovenske narodne podporne jednote, največje slovenske podporne organizacije v Ameriki, vam izreka v imenu naših jugoslovanskih bratov v Evropi prijazno hvalnost valed Vašega velikega in plemenitega odgovora, ki ste ga poslali Avstriji.

Le oni, ki so trpeli pod avstrijskim tiranstvom, morejo v polni meri zapopasti veselje in nade, ki jih prinaša Vaša poslanica našim trpečim rojakom. Stoletja so se borili za svobodo in demokracijo, toda do zdaj je bil zaman ves njihov boj; stoletja je bil njihov veliki cilj, da se pospejo med avobodne narode, ali nikdar doslej ni prinala njihovih narodnih aspiracij tako velika oblast kot se jih VI. gospod predsednik.

Spoznavamo, da smo še prime-roma slabi in valed tega čutimo tem večjo hvalnost za Vaše prijazno in veliko delo. Ponovno Vas zagotavljamo o naši lojalnosti in neomahljivi podpori naprem tej veliki in močni državi.

SLOVENSKA NARODNA PODPORNA JEDNOTA.

John Verderbar, gl. tajnik.

IZ GLAVNEGA URADA.

IZREDNI ASSESSMENT.

S tem se obveščajo člani in članice S. N. P. J., da v smislu sklepa upravnega odbora ima vsak član in članica plačati meseca novembra t. l. izredni assessment v znesku \$1 (en dolar) poleg rednega v upravnih sklad, v katerem je valed stroškov za konvencijo nastal deficit. Izredni assessment ima plačati vsak član in članica, drugače ne more plačati rednega. Nadalje imajo plačati izredni assessment vsi novopristopili člani in članice do 25. oktobra, oziroma ki se smatrajo za sprejete v mesecu oktobru.

John Verderbar, gl. tajnik

DOPISI.

Chicago, Ill. —

V Chicagu so pričeli polagoma preključevati naredbe za zaprtje javnih prostorov kot gledališče, dvoran itd. Valed prepovedi veselje je moral odbor ženske lokalne organizacije SRZ odložiti svojo priredbo, ki je bila na programu za dne 20. septembra t. l. Ker se zdravstvena situacija mesta izboljšuje in je vedno manj novih slučajev influence, je odbor te organizacije sklenil, da bo priredil veselico združeno z vinsko trgovijo v nedeljo 10. novembra v Narodni dvorani kakor je bilo prvotno poročano. Čikaska slovensko občinstvo naj vzame to priredbo, natanje in se je tudi udeleži v najobsebnem številu.

Waukegan, Ill. —

V Waukeganu in No. Chicagu smo bili med prvimi, katere je obiskala španska influenza. Vse mesto se je spreminilo v bolnišnično podobno kolonijo. Skoro je ni bilo hiše, v kateri ne bi imeli bolnika, po večjih stanovanjih so pa ležali kar vsi, kot v pravi bolnišnici. V takih razmerah je bila bolniška postrežba silno otežena in zdravniki so bili tako zaposleni, da jih bolniki v mnogih slučajih niti dobiti niso mogli. Valed tega bo prizadeletih več članov tega društva radi bolniške podpore.

SNPJ. je izgubila v tej naselbini dva člana in dve članice, ena članica je pa umrla na porodu. V par tednih je ta jednota izgubila samo v Waukeganu pet članov in članice. Pomisliti moramo, da bo ta epidemija stala na organizacijo morda več desetisoč dolarjev samo na posmrtninah. Poleg teh bodo izplačane velike svote na bolniških podpora. Članstvu SNPJ. priporočamo, naj bo odprtih rok; s tem mislim, odprtih tudi takrat, kadar je treba kaj dati, ne pa samo vzeti. Ta epidemija je bila izredna prikazen, ki je zahtevala izredne tisočake

iz blaginje naših podpornih organizacij. Pripravljeni moramo biti ojačati, kar bomo v tej krizi izpali. Dobro je, da se že sedaj pripravimo na ta fakt, kajti vsakdo mora vedeti, da se temu ne bomo mogli izogniti. Upam, da bo članstvo radevolje poravnalo eventualne primanjkljaje, kajti zakrivila jih ne bo jednota, ne članstvo kot tako nego nepričakovana epidemija, ki je znatno razsajala tudi med članstvom S. N. P. J. Vem, da se bodo dobili tudi taki, ki se bodo razburjali in mogoče bo kdo izmed njih tudi "odletel" od jednote, ker se ne bo strinjal z izrednimi prispevki. Niž zato, kajti holjši je 50 dobrih članov, ki se zavedajo dolžnosti, ki jih imajo v bratskih organizacijah, kakor pa sto slabih, ki se razburjajo in jeze, kakor hitro ne gredo stvari vsakozvi po njihovih željah.

John Gantar.

Mascoutah, Ill. —

Med slovenske naselbine, v katerih je španska influenza zahtevala velike žrtve, spada gotovo tudi naša naselbina. Tu bom omenil le nekatere imena naših rojakov, ki jih je zahtevala ta bolezen za svoje žrtve. — Dne 19. oktobra je umrl Matt Kaus, star 30 let. Bolan je bil teden dni. Bil je član SNPJ. 21. oktobra je umrl tajnik društva št. 301 v Mascoutah. Bolan je bil le par dni. Star je bil 26 let. Paul Mertel je umrl isti dan kot prej omenjeni, tudi član SNPJ., star 30 let. Slednja sta bila doma nekje od Kranjske gore na Kranjskem, Matt Kaus pa iz Primorskega nekje v Pljuhu.

Tukajšnje društvo ima precej članov, ki so bili vsi bolni, tako da društvo ni bilo mogoče opravljati dolžnosti, ki se ticejo pogrebov, zato smo prepustili vsa stvar lokalni uniji št. 1885 U. M. W. of A., ki je pogrebe izvršila v redu in dostojno.

Bolezen še ni prenehala, pač pa se je vedno razširja. Ljudje se seveda v takih razmerah vsi zbežani, kajti take epidemije ne poznijo niti stari ljudje.

Mike Machek.

Evlyth, Minn. —

Od trgovine, katere odjemalec sem, sem dobil zbirko slik, med katerimi ena predstavlja profesorja Masaryka "Liberator of Czechoslovak, thanks to America". Osvoboditelj Čehoslovakov se zahvaljuje Ameriki, bi se reklo to po slovensko.

Profesor Masaryk bo prav gotovo zapisan z zlatimi črkami v zgodovini češkega in slovaškega naroda v njegovi borbi za demokracijo in osvoboditev. Masaryk je nekak čeki George Washington, ki vodi združene sile češko-slovaškega naroda v boju za svobodo. Vsa svetovna demokracija simpatizira z bojem, ki ga vrši ta čeki in slovaški narod pod vodstvom tega revolucionarja proti habsburški tiraniji.

Predsednik Wilson je priznal pravico češkega naroda do samostojnosti. Priznal jo je tudi Jugoslovonom, kajti on pravi, da so aspiracije Jugoslovonom opravljene in valed tega se mora vlada glede jugoslovanskih aspiracij pogajati z Jugoslovani samimi, ne pa z Ameriko in zavezniki. To se pravi: Rešite vprašanja v vaši državi in smislu, kot ga žele rešiti ljudstva narodov predno boste dobili mir. Tako je odgovoril predsednik Wilson avstrijskim in ogrskim grofom, ki žele ohraniti svoje cesarstvo in svojo avtokratično moč s separatnim mirom. Toda to pot so se urezali, kajti Amerika ni šla zato v vojno, da bo pomagala reševati omanjane prestole nemških in habsburške dinastije, niti nobene druge dinastije. Kar zahteva Amerika je, da ljudstvo samo odloča in samo izbira svoje uradnike in tega se bo je avtokracije. Toda vse jadikovanje jim ne bo pomagalo, kajti Amerika se več ne šali in jasno ter odločno naznanja, pod kakimi pogoji je pripravljena skleniti mir z Nemčijo in njenimi zaveznicami. Vsedotlej bodo nemške note ameriški vladi brez pomena, kajti člja, doseči tak mir, kakonega žele kajzerjevi pristaši, ne bodo dosegli.

Bolj kakor kdaj poprej se je ponudila Jugoslovonom prilika priti do neodvisnosti in mejali jugoslovanske federativne republike. Wilson je dal narodom tisto priložnost, katero mu je odrekala krška deklaracija, to je da naj avstro-ogrski Jugoslovani sami odločajo, kako si hočejo urediti svoje bodoče usode. Predsednik Wilson se je s tem postavil na mnogo bolj demokratično stališče kakor pa tisti gospodje, ki so prišli med nas kot zastopniki "troedinega" naroda in nam rekli:

"Bodoča država Srbov, Hrvatov in Slovencev bo kraljevina s Kragorjencevico dinastijo na čelu." Wilson pa jim je sijajno prikrižal račune s tem, da je jasno izjavil v zadnji noti c. kr. avstro-ogrski vladi, da Amerika prizna pravilne aspiracije Jugoslovonom in zato ne more sklepati z Avstrijo nobenega mira, dokler se ne pobota z Jugoslovani tako kakor žele jugoslovanske narodnosti. Ako bodo Jugoslovani rekli, da ne marajo več živeti pod vladav Avstro-Ogrske, nego hočejo biti v samostojni demokratični državi, bo ameriška vlada potrdila tak njihov sklep in avstrijska reakcija ne bo morala proti temu storiti drugega kakor protestirati, kar pa ji seveda ne bo prav nič pomagalo. V listih smo čitali vest, da se je že sešel nekaj narodni svet Slovencev, Hrvatov in Srbov v domovini, ki izdeluje program za bodočo DEMOKRATIČNO jugoslovansko državo. Amerika stoji neomajano na stališču, da se ne sme siliti nobenega naroda pod vladu, kater ne mara. In če Jugoslovani ne marajo Karlove vlade, niti kake druge dinastične

vlade, nego si bodo ustanovili lastno vlado na najširših temeljih demokracije, jo bo Amerika priznala. Do tu so vse bitke za proglazen Slovenskega republičanskega združenja dobljene in sedaj je nasprotnikom zaprta sapa, kajti križanec o vsesplošnem priznanju krške deklaracije in organizaciji, ki delujejo za njen program, ni več. Ravno nasprotno, sedaj sami priznavajo, da je ni priznal drugi kot londonski odbor in Pašić v imenu srbske vlade. Zato pravijo, da jih ta deklaracija več ne veže. To, kar trdijo danes, da jih več ne veže, so do nedavnega povedovali, da ne morejo preključiti, ker je krška deklaracija diplomatski pakt, priznan od zavezniških vlad, zato ga je nemogoče preključiti. Zaslepljeni pa sedaj lahko vidijo, kako so jih advokatski gospodje vodili za nos.

Še sem si zapomnil besede dr. Marušića, ki jih je izgovoril na konvenciji SRZ dne 13. sept. v Chicagu, da med ustavno monarhijo in demokratično republiko ni razlike. Tudi nemški kajzer je tega mnenja kakor poročajo brzojavi in tega mnenja so vsi vladarji. Ako bi ne bilo razlike, tedaj bi si ljudstvo enostavno izbralo rajši vladarje mesto predsednikov v republikah. Tisti doktor pa ni govoril na omenjeni konvenciji v interesu ljudstva nego v interesu ene dinastije, kateri hoče utrditi prestol in razširiti njevo državo. Sedaj pa jim je predsednik Wilson dejal: Narod bo sam odločil. In kadar ima napad priliko odločiti, tedaj se ne utrjujejo prestoli in to vede na Dunaju, v Berlinu, Budapešti in povsod, kjer se dinastični interesi križajo z onimi ljudstva in demokracije.

Pravi, da ni razlike med ustavno monarhijo in republiko. V katerokoli enciklopedijo pogledate, boste našli zapisano, da je Avstro-Ogrska "konstitucionalna monarhija". Ravno te piješe o Nemčiji. V Avstriji so imeli parlament, kateremu so bili odgovorni ministri. Ako niso dobili v parlamentu zaupnice, bi morali kot v vsaki parlamentarni državi odstopiti. To se je včasih zgodilo, ker so se vladajoči krogi hoteli iznebiti ministrov, in ker so navadno želeli biti tudi drugi ministri. Toda, kadar se je šlo za kaj važnega in vlada ni dobila večine, tedaj je enostavno razpustila parlament in vladala potem potom zloglasnega paragrafa 14, poslanci so se pa lahko jezili doma. Taka je bila ta "ustavna" monarhija. Obljubovali so nam gospodje okoli londonskega odbora drugo "ustavno" monarhijo, ki je za obrambo svoje "ustave" imela v programu točko 13 krške deklaracije. Prijatelji, mi poznamo razlike med ustavnimi in neustavnimi državami in nam ni treba Marušićev, ki nam bi pojasnevali, kje so in kje niso razlike. Živeli smo v "ustavni" monarhiji in v demokratični republiki, so nam razlike dobro znane.

Ker ravno pišem o tem, naj še naznanim, da se bo vršila v nedeljo 3. novembra seja tukajšnje lokalne organizacije SRZ ob 7.30 zvečer v mestni hiši (sodnijska dvorana). Rojaki SRZ. je za jugoslovansko gibanje velikanskega pomena in je storilo velikansko delo, da je pojasnilo odločujoč faktorjem probleme tega vprašanja. In ravno SRZ. je tista sila, ki je prekrizala račune ljudem, ki so delali za vse kaj drugega kakor za demokratično osvoboditev Jugoslovonom. Majhni, brez sredstev, kakor smo bili, smo bili straža močna dovolj, da smo se ob pravem času prepričali nakane monarhističnih propagatorjev. Glavno delo je sedaj šele pred nami in za to delo se moramo organizirati. Zato ne pozabite posetiti seje 3. novembra. Pridite vsi in pripeljte s seboj vaše prijatelje. Na dnevnem redu bo poročilo delegata s konvencije SRZ, kakor tudi več drugih važnih točk. Čitali ste lahko dopis, ki ga je pred kratkim priobčil v tem listu br. John Kobi, v katerem sugerira idejo združenja lokalnih organizacij Slovenskega republičanskega združenja po železnem okrožju in New Dunluhu v eno okrajno organizacijo. Ideja je jako dobra in tudi izvršljiva, samo ako je hočemo izvršiti. Tudi o tem bomo lahko razpravljali na naši seji 3. novembra.

Še nekaj, kar moram omeniti. Tudi tu so se naselili bacili influence in sedaj, ko to pišem, so na tej bolezi obboleli tu štiri osebe. V bližnji Virginiji je dosedaj obbolelo 40 oseb in poročilo od tam pravi, da so vse javne prostore zaprli, razum šol, toda ljudstvo baje zahteva tudi zaprtje šol za toliko časa, da bo nevarnost epidemije odstranjena.

Sedaj so na Virginiji zaprti tudi šole in ker je naše mesto le štiri milje oddaljeno od Virginije, je prav lahko mogoče, da bo tudi tukajšnje zdravstveno oblasti ukazale enake odredbe. Valed tega vam naznanjam toliko: ako ne bo dočasa, ko se ima vršiti naša seja, prepovedano zborovanje društev, tedaj pridite na sejo. V nasprotnem slučaju se seja seveda ne bo vršila preje, da bo odredba za prepoved zborovanj preključena.

Tukajšnji mestni klerk je tudi oboel na influence. Vmil se je ravno iz St. Paula predno je obolel.

Ženske se marljivo gibljejo za SRZ. In nekega dne bodo pokazale lepe uspehe svojega dela. Jakob Ambrozich, tajnik lokal. org. SRZ.

Richmond, W. Va. — V naši naselbini je umrl rojak John Narobe, doma iz Smartnega pri St. Vidu nad Ljubljano. Pred dvema tednema je bil še v Clevelandu. Za kake podrobnosti ali pojasnila o pokojniku se obrnite na spodaj podpisane. Fr. Urhas, Richmond, W. Va.

Z ognjem in mečem.

ZGODOVINSKI ROMAN.

Poljski pisatelj Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje.)

Govorili so, da je še enkrat iz Bara pisal pismo knezu Jeremiji, proseč ga, naj ne odvzame kočček kruha Heleni in ji dovoli, da sme mirno bivati pri Konstantinu v Rozlogih. — Potem je vsaka vest za njim popolnoma zginila. Šla je govorica, da je kanalu na to umrl; prestopil je baje k cesarskim ter poginil na vojski z Nemci; toda kdo je mogel znati to gotovo? Moral je umreti, ker tudi po hčerki ni več povpraševal. Kmalu niso več o njem govorili; spomnili so se nanj šele, ko je prišla na dan njegova nedolžnost. Neki Kupčević, Vitebean po rodu, je na smrti postelji priznal, da je on pisal pod Smolenskim pismo Sehinu ter ga zapečatil s pečatom, ki ga je našel v taboru. Pri tej izpovedi so žalost in groza, prešlihli srea vseh. Obsodbo so spremenili. Vasilovemu imenu se je povrnila prejšnja slava, toda za njega samega je prišlo to prepozno. Kar se je tikalo Rozlogov, jih knez Jeremija ni mislil Vasilu zopet vzeti, zakaj plemič Višnjevski, Vasilu boljše poznavač, bli so si svesti njegove nedolžnosti. Lahko bi bil celo doma ostal in se za obsodbo niti ne brigal pod njih mogočnim varstvom in da je pobežnil, zgodilo se je le radi tega, ker ni mogel prenašati razmote.

Helena je torej rastle mirno v Rozlogih pod skrbnim stričevim varstvom. Šele po njegovi smrti so se začeli za njo bridki dnevi. Žena Konstantinova je bila surova, vročerkva in energična, katero je omaj njen moč nati krotiti. Po njegovi smrti je vsela v svoje železne roke vladala v Rozlogih. Služabniki so se tresli pred njo, dvorniki so se je bali kakor ognja, pa tudi svetleje so jo

kmalu spoznali. V tretjem letu svoje vlade je dvakrat z orožjem napadla Sivinske v Brovarkih ter v moški obleki sama zapovedovala družini in najetim kozakom. Ko so nekdo polki kneza Jeremije pobili tolpo Tatarov, ki je ropala okolo Sedmih Mogil, je kneginja na čelu svojih ljudi pobila popolnoma zaostale, ki so pribekali pod Rozloge. Tudi se je v Rozlogih dobro vgnezdila ter jih smatrala za svojo in svojih sinov lastnino. Svoje sinove je ljubila, kakor volkulja ljubi svoje mladiče. Ker je bila sama brez omike, tudi njim ni skrbela za primerno vzgojo. Menh grškega obreda iz Kijeva jih je naučil čitati in pisati; a tem se je tudi učenje končalo. Ni bilo daleč do Ljubna, na knežji dvor, kjer bi si mladi knezičji bili lahko nabrali znanosti, izurili se v pisarni, v javnih zadevah, ali pa, stopivši pod prapore, v vojaški šoli. Kneginja pa je imela svoje vzroke, da ni poslala svojih sinov v Ljubno.

Kaj, ko bi se knez Jeremija spomnil, čegaxi so Rozlogi, ali pa se vmešal v oskrbo Helene, ali pri spominu na Vasilu hotel sam izvrševati oskrbovanje? Prišlo bi bržčas do tega, da bi bilo treba kopita pobrati iz Rozlogov. Zato si je kneginja rada domisljevala, da so v Ljubnem že pozabili, da žive še Kurčevići na svetu. Pa tudi mladi knezičji so se odgojili na pol divje, več po kozakiški, nego po plemenitaki. Še kot fantalini so se udeleževali prepričev stare kneginje, bili navzoči pri napadu na Sivinske, kakor tudi na trope tatarske. Čutivši prirojen stud do knjig in učenja, so pa cele dni streljali z loki, urili si roke v orožju in metanju zanj. Z gospodarstvom se niso ukvarjali; trdi ga mati ni dala iz rok. Tužno je bilo videti te potomce plemenitega rodu; v njih žilah je tekla knežja kri, njih obličja pa so bili surovi in neotesani. Razum in otrpnela srea sta se spominjala neobdelane stepe. Med tem so sinovi zrasti kakor dobi, ne pozabivši, da s plemstvom. Bila jim je bolj všeč družba divjih kozakiških četovodij. Dosti zgodaj so se seznanili tudi z Nizevci, ki so jih

smatrali svojim tovarišem. Časih so pol leta in več sedeli na Sič, hodili na "obrt" s Kozaki, udeleževali se pohodov na Turke in Tatarje; to jim je postalo najljubše opravilo. Mati ni temu ugovarjala, ker so ji dovažali bogatega plena. Na enem takem pohodu je prišel najstarejši sin Vasil v roke sovražnika. Bratje so ga s pomočjo Bohuna in njegovih Zaporožcev res rešili, pa z iztaknjenimi očmi. Od tega časa je moral doma sedeti. Dasi ravno poprej najdivjejši, je postal rahločuten in se zatopljeval v pobožna premišljevanja. Mlajši so se pečali še dalje s plenom, da so jim končno rekli: "knezičji-kozaki". Če si le pogledal na Rozloge-Sivinske, videl si kmalu, kake ljudje tukaj bivajo. Ko prideta poslance in gospod Skretuski s svojimi vozniki skozi vrata, ugledata ne dvor, marveč obširno kolarnico, zbito iz ogromnih dobovih brun, z ozkimi okni, luknjam podobnimi. Stanovanje družine in Kozakov, staja, jedline ahrambe in kolarnice so se držale dvora, torej tako poslopje iz višjih ter nižjih delov. Zunaj je bilo videti tako borno, da bi ga težko imel za človeško domovanje. Pred hišo dva vodnjaka; bliže vrat je bila votlina s kolom na ščitu, pri kateri je sedel krotak medved. Močne dveri, iz brun iztesane, so branile vhod na dvorišče, ki je bilo obkoljeno z rovom in koli.

Očividno je bila to zgradba, ki naj varuje napadov. Na prvi pogled te je spominjala na kozakiške "palanke" po stepah. Ker je večina plemenitakihi naselbin po manj obljubljenih krajih bila skoro enaka, bilo je to selišče še bolj podobno nekakemu roparskemu gnezdu. Družina, ki je prišla gostom z bakljami nasproti, bila je bolj podobna razbojnikom, nego služabnikom. Veliki psi, privezani pred hišo, stresali so verige, kakor bi se hoteli odtrgati ter planiti na prišlece; iz hlevov se slišalo rezgnetanje konj. Mladi Bulihi so takoj z materjo začeli kričati nad služabniki, ukazovali in preklinjali. Sredi takšnega trušča so šli gostje v hišo. Gospod Rozvan Urso se je že kesal, da je šel na prenočišče, ko je videl divjost in bedo

selišča; a kako se je začudil temu, kar so zagledale njegove oči. Notranji prostori poslopja nikakor niso bili podobni zunanosti. Najpoprej so prišli v prostorno vežo. Stene so bile popolnoma pokrite z orožjem in kozami divjih zveri. V dveh velikih kamninah so gorele drevesne klade, ki so razsvetljevale prostore. Videl si bogata konjska sedla, bliščeče oklepe, turške luskinate oklepe, na katerih se je tupatam lesketala drago kameleje; srajce iz žice z zlatimi gumbi in zaponami; poloklepe, nadtrebunike, dragoceno jeklo, železne čake, zgoraj s srebrom okovane. Na nasprotni steni so viseli čititi, kakorimi se ta čas niso več rabili; poleg njih kopja, poljska in vzhodna metalna dočala; dokaj drugega orožja, zlasti sabelj, kindžanov in jataganov, katerih držaji so se svetili v raznih barvah kakor zvezde. Po kotih so bili razobeženi zavoji lisicjih, volčjih, medvedjih, kunjih in hermelinovih kož — lovski plen mladih knezov.

Niže poleg sten so drneli na obročih jastrebi, sokoli in veliki brkasti orli, katere so prinesli iz daljnih vzhodnih step. Z njimi so pregnjali na lov volkove.

Iz veže so stopili gostje v veliko obednico. Tudi tu je v kamninu plapolal ogenj. V sobani je bilo še več nepotrebnih stvari nego v veži. Gole bele stene so bile pokrite s preprogami, po tleh so ležala dragocena vzhodna pogrinjala. Sredi sobe je stala na prekrizanih nogah miza iz pripravljenih desk, na njej pa kozarec, deloma zlati, deloma brušeni iz beneškega stekla. Ob steni so stali manjše mize, škrinje in mizice, na njih vaze in vlagalniki z bronom okovani; bakreni svečniki in ure, katere so Turki Benečanom vplenili. Od teh so prišle v roke Kozakom. Vsa sobana je hranila množico nepotrebnih stvari, za katere šestokrat nisi znal, čemu se rabijo. Povsod se je izloble mečalo z največje stopno priprostostjo. Dragoceni z bronom, črno dobovino in biserno matico vdelani predalniki, ki so stali poleg neoskudnih miz, navadni leseni stoli poleg mehkih naslonjačev, obličih s preprogami. (Dalje prihajajo.)

REVOLUCIONARNI IZBRUHI V AVSTRO-OGRESKI.

Osvobodilno s prva stran

da se duh boljšeizvima širi v Avstriji in na Ogrskem.

V ponedeljek je bila v Pragi delavska deputacija iz Dunaja, ki je prosila izvršujočo češko vlado, da se naj Čehi usmilijo revnega ljudstva v glavnem mestu, ki strašno trpi in čepa valed lakote. Češke oblasti so ustregle prošnji in so poslale 500 vagonov krompirja na Dunaj.

Iz Bazila poročajo, da so češki voditelji pretrgali vse stike z avstrijsko vlado in izjavili so, da v bodoče se mora avstrijska vlada obrniti na češkoslovaško provizorično vlado v Parizu, ako hoče imeti kaj opravka z njimi. Enako izjavo so podali tudi Jugoslavlani.

Ukrajinski poslanci v Galiciji so proglasili neodvisnost galickih in ogrskih Malorusov od Avstro-Ogrske in ustanovili svojočasno vlado. Lvov je njihovo glavno mesto.

Avstrijski Nemci so imeli pred kratkim svoj ustavodajni zbor, ki je pod vodstvom socialista Seitzla, nacionalna Binghoferja in krščanskega socialca Finka. Zbor je prejel resolucijo, ki se glasi, da avstrijski Nemci hočejo svojo neodvisno Nemško Avstrijo, katere oblast mora segati čez vse pokrajine, koder so naseljeni Nemci in katera se bo upirala aneksiji vsakega teritorija z nemškim prebivalstvom. Socialistični voditelj Adler je izjavil, da je Nemška Avstrija pripravljena stopiti v federacijo s sosednimi avobodnimi državami, če se hočejo slednje sporazumeti z različnimi zahtevami avstrijskih Nemcev; ako se to ne zgodi, tedaj se Nemška Avstrija pridruži Nemčiji kot separatna federalna država.

London, 29. okt. — Iz Curiha poročajo danes, da je Avstro-Ogrska na robu civilne vojne. Mirovni in življenjski izgredi divjajo po vseh mestih dvojne monarhije. Ogrska je ustavila izvoz žita v Avstrijo in zadnja se je maščevala s tem, da je ustavila izvoz premoga na Ogrsko.

V nedeljo so bili v Budimpešti veliki izgredi. Rebelli so udri v kraljevske palače in razbili kipe in druge okraske. Ogrski narodni svet zahteva, da se državni zbor razpusti.

Iz Amsterdama javljajo, da je naredba za demobilizacijo avstrijske armade povzročila novo paniko v Berlinu. Kacs v Avstriji in na Ogrskem je vsako uro večji. Dunajski poročila omenjajo revoluciono gibanje delavcev na Dunaju in v Budimpešti. V zadnjem mestu so organizirali delavsko-vojaški svet. Na Hrvaškem divjajo krvavi boji in revolucionarni zmagojuje.

Depeshe iz Avstrije slikajo cesarja Karla kot strahopetca, ki beži iz kota v kot, a nikjer ne najde zavetja. Zadnji teden je bil v Debrečinu na Ogrskem, toda ljudska množica ga je odprto opsovala. Avstrijski nadvojvode in drugi aristokratje, ki niso pozabili, kaj se je zgodilo z njihovimi bratci na Ruškem, beže na vse strani in mnogi so že pribežali v Švico.

Ustaja v Črni Gori.

Curich, 29. okt. — Z Dunaja javljajo, da so za hrbtno avstro-nemški čet, ki jih pade zavetnik proti severu, vstale ustaške črno-gorske čete. Ustaši so okupirali Skader, Nikšić, Berane in Riepo. Avstrijski vojaški guvernér je zapustil Cetinje.

Rumunski se vrne nazaj v vojno. Amsterdam, 29. okt. — Semkaj je prišla vest, da se Bratiano povrne nazaj na čelo rumunske vlade pod pogojem, da Rumunija ponovno vojno proti Nemčiji.

VESTI Z BOJIŠČA.

Osvobodilno s prva stran

generalom Marshallom okupirale Kerkuk v turškem Turkestanu 155 milj severno od Bagdada. Angleži so odrezali cesto, ki vodi iz Sergeta v Mosul.

Angleške čete v Siriji, ki so vzele Aleppo, prodirajo proti Katmi, kamor je pobegnil nemški general Sanders z 10.000 Turki.

Avstrija priznava poraz v Srbiji. London, 29. okt. — Avstrijski vojni stan je večerjal priznal, da so

avstro-nemške čete izpraznile Kragujevac v Srbiji 55 milj južnovzhodno od Beograda. Italijani v Albaniji so še dvajset milj od Skadra.

Ameriške vesti.

IZPOVED GROFA MINOTTIJA O IZDAJI.

New York, N. Y. — Grof James Minotto, zet veleposlanca Louis F. Swifta v Chicagu, ki je po izpovedi mornariškega tajnika Josephus Danielsa šel celo tako daleč, da dobi službo v zaupnem departmentu ameriške mornarice, je napravil izpoved o zaroti, pri kateri so igrali vlogo Joseph J. Cailleux, bivši francoski premier, baron Luxemburg, bivši nemški poslanik v Argentini, in drugi vplivni političarji iz višjih krogov.

Namen zarote je bil razbiti entente in vprijeti novo vojno, v kateri bi bile centralne sile, Francija, Italija in Španija na eni strani proti Veliki Britaniji in Rusiji. Poročilo o Minottjevi izpovedi je sedaj na potu v Francijo, kjer ga porabi pri obravnavi proti Cailleuxu, ki pride pred sodišče radi izdajstva.

Minotto je interniran. Proti interniranju se je borila družina njegove žene, ki je trdila, da je grof Italijan in kot tak zaveznik Združenih držav. Grof je sedaj interniran v Fort Oglethorpe, Ga., kajti vlada je imela tako močne dokaze o njegovem ruvanju proti zavezništvu in prijateljstvu do Nemčije, da niso njegova zatiranje in je Italijan in lojalni človek ni izdala.

Grofa so zdaj privedli iz Fort Oglethorpe v New York. Postavili so ga pred Alfred L. Beckerja, namestnika justičnega tajnika, ki zastopa francosko vlado in zveze oblasti. V začetku ni hotel govoriti, končno se mu je razvoljal jezik in je podal detajle o zločinu, o katerem so kovali načrte.

Mr. Becker pravi, da sedaj ne more navesti detajlov njegove izpovedi. Dejal je, da bo svet strel, ko izve stvar v celoti, kajti to je največja mednarodna intriga, ki bo pokazala, da je bil Bolo paša v primeri s Caillauxom kot zaročnik navadna ničla.

Bolo je skušal korumpirati francosko javno mnenje s pomočjo par častnikov. Callaux ni hotel ogoljufati le svojega naroda, ampak še dva druga naroda — italijanskega in španskega.

Če bi namen posrečil, bi sedita vaa zavezniška struktura in kajzer in nemški militaristi bi triumfirali. Kajzer bi postal neomejen gospodar v Evropi in narod bi se bolj trpel pod bledem veličanstvom po božji milosti in drugih fevdnih gospodov.

Minotto se je pripeljal sem na nesrečni "Luxitanti" kmalu po izbruhu vojne. Bival je v Angliji. Eno leto po svojem bivanju v Združenih državah se je zaročil z gđe. Ida May Swiftovo, hčerjo milijonarskega mesarja.

Mr. Becker pravi, da je Minotto priznal, da je odpotoval v letu 1915 v Argentino, da konfira s Caillauxem in Luxemburgom, ki je dejal, a naj potopje ladje, da izginje vsaka sled z njimi. V začetku ni hotel Minotto dosti govoriti o zaroti. Končno se je pa vdal v svojo usodo in je odgovarjal na vprašanja.

Minotto je bil v Argentini nekakšen posredovalec med Caillauxom in Luxemburgom. Obdržavanih je bilo več konferenc, na katerih so izdelali detajle zarote, ki so jih odobrili nemški in francoski zaročniki.

MORNARIŠKI TAJNIK IMENUJE ZAGOVORNIKE REPUBLIKANOV AMERIŠKE JUNKERJE.

ew Haven, Conn. — "Ali bo dovoljeno ameriškim junkerjem uničiti velika dela Wilsonove administracije?" je vprašal mr. Daniels na shodu volivcev, na katerem je govoril proti republikanski stranki.

Mornariški tajnik je dejal, da sile preveligrancev zbirajo svoje moči, da izvolijo republikanski kongres. "Ti ameriški junkerji ne mislijo na vojno," je nadaljeval mornariški tajnik, "toda mislijo le na to; kaj se zgodi po vojni. Njih najvišji cilj je, da se polaste trgovskih dotokov in tako obogate sebe, da odstranijo nove

davčne postavbe, ki se dotikajo njih naraslih dohodkov, in da odlože davčno butaro na rame delavcev, da se preklicijo ali odstranijo vse naprave socialne pravice, ki so glorijska Wilsonove administracije."

Mornariški tajnik je dejal, da se avtar tiče domačih stvari. "Would be profitarje v vojni, junkerje, ki so v opoziciji proti vsem napravam socialne pravice, ne bo lahko naklestili," je zaključil mornariški tajnik. "V zadnjih dneh kampanje so izdali poziv in so vprašali za kontribucijo in pomoč pri ljudeh, ki mislijo samo na dolarje in vlado za privilegije."

KONEC BANDITSKE KARIJERE.

Denver, Colo. — Frank Lewis, vodja banditov, ki je umrl za pljučnico, je pred svojo smrtjo napravil izpoved policiji o roparskem napadu na vlak Missouri, Kansas & Texas železnice.

Po njegovi izpovedi so se poleg njega udeležili banditskega napada še Dale Jones, Roy Sherrill, Roy Lancaster, poznan pod imenom "Kansas City Blackie", in Earl King. Lewis je izpovedal, da je izvedel od Morrisona, detektiva v Kansas Cityju, da bo na vlaku zaboj, v katerem bo \$250.000 denarja in drugih vrednosti. Posvetoval se je s svojimi tovariši in sklenili so, da napadejo in oropajo vlak.

Banditje so se odpeljali v avtomobilu do Kockovega železniškega ogibalnice. Tam so čakali na vlak, ki je vstavljen in premikač je odšel, da obrne ogibalnico. Lewis in Sherrill sta splezala čez voz za premag in vodo in sta ukasala kurjače in strojevodju, naj dvigneta roke kvilju. Kurjač je imel v rokavih sekuro. Bandita sta se bala, da jo porabi kot orožje in prišla sta streljati. Lewis je rekel, da ne more reči, kdo je zadel kurjača: ali Sherrill.

Zdaj so bile odstranjene vse ovire za roparsko delo. Banditje so naložili težki zaboj na avtomobil, o katerem so sodili, da je v njem denar, in ga odpeljali v Kansas City. Ko so odprli zaboj, so v njem našli malo vrednosti.

PREDSEDNIK JE ODGOVORIL REPUBLIKANOM.

Washington, D. C. — Je pač že zdavnaj javna tajnost, da so republikanci za vojno, ne strinjajo se pa z mirovnimi cilji predsednika Wilsona. Najmanj je bila republikanec v več tretja točka med štirinajstimi predsednikovimi točkami in tolačili so jo tako, da ta točka pomeni svobodno trgovino. Predsednik Wilson je sedaj odgovoril republikancem in odgovoril jim je, tako, da jim je kar zapril sapo.

Predsednik Wilson je odgovoril v pismu na senatorja Simmonsja iz Severne Karoline, predsednika finančnega odseka, ki ga je pismeno vprašal, da naj poda izjavo, ker nekateri republikanski voditelji izražajo to točko v strankarske svrhe.

Predsednik pojasnjuje v svojem pismu, da on ne sugestira nobene vojne, kakšna naj bo njegova gospodarska politika. Vsak narod lahko uvede cetrno, kakeršna se mu zdi umestna, visoko ali nizko, toda ta carina mora biti veljavna enako za vse tuje narode. Vsak narod lahko sam odloči o svoji notranji politiki, toda ne daje mu pravice, da vodi sovražno politiko proti kateremu drugemu narodu. Gospodarsko disciplinaro orožje in kaznovanje sta odvisna od skupne akcije vseh narodov, ki kaznujejo tiste, ki se nočejo podvreči programu pravice in enakosti.

Predsednik nadaljuje, da nas skušnje iz preteklosti uče, da ne poizkusimo enega naroda, da kaznuje drug narod s škodljivimi gospodarskimi pogodbami, rodili tak antagonizem, ki je vodil do vojne. Če se hoče vsvariti trajen mir med narodi, tedaj je treba odpraviti vsako oviro, ki ogroža mednarodno prijateljstvo med narodi. Mogoče ta odgovor predsednika spametuje voditelje republikancev, da ne bodo hodili več s svojimi konjičkami na dan, ki jim ne prinaša drugega kot blamažo.

SOVRAŠNIŠKOVE LAZI RAZKRINKANE.

Pittsburgh, Pa. — Zvezni državni pravdnik je izvedel, da med

ljudstvom kroži govorica, da sta bila eksekutirana v Camp Shermanu dva zdravnik in dve bolniški strežnici, ker so vcepili vojakom bacilje španske influence.

Govorica je navadna izmišljotina propagandistov kajzerja in nemških propagandistov. Take laži so krožile tudi v južnih državah. Razlikoval so se le toliko od tukajšnjih govoric, da so zdravniški eksekutirali v Camp Meadu, Md., in Camp Lee, Va.

Španska influence.

V sedanjem času razširjanja kužne bolezni španske influence morali bi se zelo paziti, da se jo obvaruje. Kedaroli opazite vnetje oči, tok nosnice, bolečine v hrbtu, glavobol, bol udov, mrzlico, vročino in splošno oslabelost, priporočamo vam sledeča navodila kot najboljša sredstva za obvarovanje proti ti bolezni: Grgranje in ispiranje grla in nosa z Severovim Antiseptolom, kateri naj se uporablja rastopljen, vzemite po en del tega zdravila na tri dele gorke vode. Ko se počutite z mrzlico ali takoj za pričekom kihanja, vzemite takoj eno ali dve Severove tablete za prehlad in gripo in ponovite na vsake tri ure, dokler vaša čreva ne pričnejo dobro delati. Ako se vas prime kašelj tedaj vzemite Severov balsam za pljuča. Pojdite v postelj, vzemite kakšno gorke pljaka, da se dobro spotite. Če se pa še ne čutite boljše, potem pa hitro pokličite zdravnika in naredite vse kar vam on svetuje.

Gori navedena zdravila bodo veliko pomagala, da se obvarujete pred influence, za torej je zelo umestno, da imate vedno sledeča zdravila pri rokah doma. Prodajajo se v lekarnah po sledečih cenah: Sever's Antiseptol, 35 centov; Sever's Cold and Grip Tablets, 30 centov in Sever's Balsam for Lunga, 25 in 50 centov. Ako vam je nemogoče dobiti ta zdravila v vaši domači lekarni, potem jih naročite naravnost od W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa.

Hrhtobol.

Ako imate bolečine v hrbtu, ali križu čutite, da vas vse boli. Bolečina postaja nepretrgna; ledice (bolsti) vas bolijo in vodo od vas gre pota ter čutite pri tem bolečino. V takem slučaju rabite tako dobro zdravilo, pa ga morate na morete dobiti? Ne iščite drugih pripomočkov, ampak poskusite samo enkrat

Severa's Kidney & Liver Remedy

(Severova Zdravila za objelo in jetra). To je izbrano zdravilo za mehur, kadar imate bolečino pri spuščanju vode, tako tudi pri otrocih, ki medijo posteljo. To zdravilo odpravlja slastenost in vse sorodne bolezni, vključno s tistimi, ki jih hrhtobol. Poskusite ga. Prodaja se v lekarnah. Cena 75c in \$1.25.

RAD BI IZVEDEL

kje se nahaja moja žena Marija Zidarič, poročil sem se žnjo v Chicagu, Ill. Cenjene rojake prosim, če kje ve njen naslov, da mi ga naznani. Ako bo pa sama štala ta oglaš naj se mi prijavi. Sedaj sem še privolji jo sprejeti nazaj k sebi, drugače bom pa pri moram se razporečiti, ako se ne oglasi oti ne vrne k meni. Moj naslov je: Joseph Zidarič, 331-34th St., Moline, Ill.

NAPREDEK

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš z njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse za vsakdanje potrebščine po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK, Herminia, Pa.

DR. JOS. V. GRAHEK edini slovenski zdravnik in ranocelnik v Pennsylvaniji. Zdravi vse otročje, ženske in moške bolezni. Uradne ure so: 10 ure zjutraj do 2 ure popoldan. Bell Telephone Cedar 2388. 843 E. Ohio Street, N.S. PITTSBURGH, PA.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: John Vogrič, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, Box 86, Girard, Kans.
II. Podpredsednik: Josef Kuhelj, 9523 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Terbove, P. O. Box 1, Cleora, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADZORNI ODBEK:

Jože Ambrožič, Box 351, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741 — 1st St., La Salle, Ill.

POROTNI ODBEK:

Anton Hraat, Box 140, Canonsburg, Pa.
Jože Radliček, Box 432, Smithton, Pa.
Rudolf Pietershek, Box 436, Bridgeville, Pa.
Jakob Miklavčič, L. Box 3, Willock, Pa.
M. Petrovich, 14815 Hals Ave., Collinwood, O.

UREDNIK PROSVETE:

Jože Zavertnik.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DENARNE ZADAVE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:

JOHN VERDERBAR, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽBE GLEDE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na naslov JOŽE AMBROŽIČ, Box 351, Canonsburg, Pa.

Pritožbe preprijavljive vsebine, ki sta jih rešili prva in druga instanca se pošiljajo na naslov:

ANTON HRAAT, Box 140, Canonsburg, Pa.

VSI DOPISI, razprave, članki, naznanila itd. za "Prosveto" se pošiljajo na naslov:

UREDNIŠTVO "PROSVETE", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročila, oglaš, se pošiljajo na naslov: UPRAVNIŠTVO "PROSVETE", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

V korespondenci s tajništvo S. N. P. J., uradništvom in upravnim "Prosveto" ne rabite imen uradnikov, marveč zapišite naslov, ki je tu naveden, ako želite, da bo vsaka stvar hitro rešena.

Polni sakon določa, da mora biti naročnina takoj plačana, ko poteče naročnina. Naročniku, ki se ne ravna po polnem sakonu, mora uprava ustaviti list.

Krojača

na Ely in okolici se priporočava za krojaško delo nove obleke, simake suknje, čiščenje, kranje, likanje, barvanje, moške, ženske in otročje obleke. Smo v zvezi z najboljšim Dry Cleaning in Dye House družbo. Naša delavnica je v bivšem poštnem uradu.

JOE KOMATAR, and JOHN TERAN Company, ELY, MINN.

PIVO!

Vsak samoro napravi izvrstno pivo sam doma na jake pripravi naša potoma Havarskog Beer-Extrakt, kateri je narejen iz pristnega hmelja in sladke (malte). Jedna konva (4) zadostuje za 7 galon (30 steklenic) fine pene, od prave Havarske se komaj razločijo, pivo ter stane samo \$2.10 a polni vred. Kdor enkrat to pivo poskusi, ne pije več druge. — Natančno navodilo pošljem z vsakim naročilom.

Narodilom prilagajte denar ali money order (ne privatnih čekov) ter naslavljajte na:

A. PRISTOTNIK,

875 E. 124th St.,

NEW YORK, N. Y.

Vojna! Vojna! Vojna!

Izgleda, kakor da bo to usoda tega naroda.

Ali bo bolgarski narod vsrdel vse teške udarce, ki padajo nanj? Ako že ni vojna, ki ogroža njegovo zdravje in varnost, tedaj je smrtnonevarna bolezen ali po strahna lakota. In čudno je, Bolgari so danes najbolj trdni narod v Evropi. Naj bo kriza kakoršnakoli, tedaj se sinovi Bolgarije — in hčere tudi — dvignejo, da se ji postavijo v braw s vso silo in odločnostjo, da svet strel.

Mi pak se ne šudimo več šilavosti bolgarskega naroda. Vemo, kaj jim daje moč, da zmagoje vse zahrbitne napade vojne, kuge in lakote. Ni ved nobene tajnosti, vedno imajo čisto kri, ker pije zeliščni čaj, to je znanljivo družinsko zdravilo, katerega ima bolgarska mati vedno na polni pripravljen za takojšnje porabo.

Prvotni zeliščni čaj Bolgarov se

zdaj izdeluje v tej deželi in je dal že tisočim popolno zdravje. To je sredstvo proti saprtju, slabosti, slabemu prebavljanju, proti bolečinam v ledencu, jetrah, oblistih in pri krvnih nepravilnostih. Von Schlickov Bolgarski Krvni Čaj v tem nima sebi para. Ako se ga vsamo vročega predno so gre spat, takoj in popolnoma odpravi prehlad in prepreči, da se ne razvije influence ali pa jetika.

BOLGARSKI KRVNI ČAJ se dobi v zavoji, ki zadostuje za celo družino celih pet mesecev. Po pošti velja \$1.25; 5 zavitkov po pošti \$5.00; 7 zavitkov po pošti \$6.25. Pošljite se po poštno povzeto in zavarovano po sprejemni sneška, ali pa vam pošljemo po C. O. D. Naslov: H. H. von Schlick, President Marvel Products Co., 6 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.

Telefon urada Court 3459.

Telefon na domu Neville 1870 R.

FRANCIS A. BOGADEK, slovensko-hrvaški advokat,

VRHOVNI ODVETNIK NAR. HRV. ZAJEDNICE,

soba 103 Bakewell Building, vogal Diamond in Grant Sta.,

(nasproti Court Housa)

PITTSBURGH, PA.

Doktor B. F. Mullin "Specialist"

411 Fourth Ave., Pittsburgh, Pa.

(Nasproti gl. pošte. 4. poslopje od Smithfield St. Pazite na naplo z mojim imenom).

Jan sem najstarejši zdravnik-specialist za Slovence v Pittsburghu. Zdravim že več kot 38 let bolne moške in ženske. Ozdravil sem že na tisoče in tisoče oseb in morem tudi vas. V zdravljenju raznih bolezni imam največjo izkušnjo. Rabim samo najboljša zdravila. Imam najboljši električni stroj za preiskavanje, potom katerega se vidi celo vso telo kot na dlan. K meni prihajajo ljudje od blizu in daleč, da jih zdravim. Zdravim razne bolezni uspešno in naglo. Govorimo čisto slovensko. Moje cene so umerne. Znanstvena preiskava zastonj. Pridite k meni kot k prijatelju. Uradne ure: od 9 ure zjutraj do 6. zvečer. V nedeljo samo od 10. ure do 2. popold.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

Datum v oklepaju n. pr. (Oct. 30-18) poleg vašega imena in naslova, pomeni, da vam je s tem dnem potekla naročnina. Ponovito je pravčasno, da se vam ne uстави list.

Kje je Avstrija? — Madžarski grof Julij Andrássy je v imenu "avstrijske vlade" sporočil predsedniku Wilsonu, da Avstrija sprejme vse, kar zahteva Amerika; sprejme zahtevo v smislu Wilsonove izjave, kar se tiče pravic Čehoslovakov in Jugoslovancev — sploh sprejme vse in lepo prosi Wilsona, da naj hitro, hitro uredi vse potrebno za premirje in mir brez ozira na Nemčijo.

Skratka: Avstrija je sprejela svojo kapitulacijo brez rezerve in milo prosi za separatni mir. Dobro je to in demokratični svet je lahko vesel, da je kriminalna Avstrija vendar enkrat na kolenih. Toda, če je Avstrija vse sprejela in na zahtevo Wilsona pripoznala neodvisnost Čehoslovakov, Jugoslovancev in drugih narodov v svojih mejah — kje pa je potem Avstrija? V čigavem imenu govori grof Andrássy? S kom naj se sklepa premirje in mir? — Neodvisna čehoslovaška republika, Jugoslovanci, Poljaki in Ukrajinci so pretrgali vse stike z Dunajem; avstrijski Nemci so oklicali svojo lastno državo; Madžari zahtevajo svojo neodvisnost. Vsi ti narodi hočejo sami govoriti o miru in pravičino je, da govorijo. Kaj tedaj še ostane od Avstrije? Habsburška dinastija in njena baronsko-grofovska klika je še edina "Avstrija", ki ostane! Ali se bo kdo s temi faloti pogajal za mir?

Avstrija ni več! To je zdaj sama povedala vsemu svetu. Habsburžani, ki se plovejo na zadnji deski, katere je ostala od njihove razbite ladje, ne morejo sklepati miru z nikomur. Svobodni narodi, ki grade danes republike na podrtinah stare monarhije, jim bodo že dali večni mir in pokoj. Habsburgarija se naj hitro in brezpogojno poda Čehoslovakom, Jugoslovanom in ostalim ljudstvom — in to je vse, kar je potrebno. Exil, Avstrija!

Volitve. — Prihodnji torek se vrše volitve za kongres, po ločeno senata, državne postavodaje in razne druge javne urade. Volilni boj se zopet vrši po lepi, stari navadi političnih voditeljev, katerim so privatni interesi, javne službe in gospodarska kontrola več kot blaginja ljudstva, interesi vse republike in sam bodoči mir.

Ne bomo tukaj naštevati grehov ne trikov starih političarjev, s katerimi zopet vabijo volilce na lim, kajti naši čitatelji, zavedni slovenski delavci jih dobro poznajo. Omenimo le toliko, da zdaj igra veliko vlogo vprašanje, kdo je storil več za uspeh vojne in kdo podpira vojni in mirovni program Amerike. Ameriško ljudstvo, posebno pa delavstvo si lahko odgovori na to vprašanje. Ljudstvo je en masne na strani predsednika Wilsona in njegov vojni in mirovni program je obenem ljudski program; nasprotni pa so temu programu zlasti republikanski politični generali, ki bi vsekakor radi videli po vojni militarizem v Ameriki in kapitalistično nadvlado na svetu.

Dolžnost slovenskih delavcev, ki so državljani te republike, je, da ostanejo na svojem delavskem stališču prave demokracije. Važno je, da so izvoljeni v kongres zastopniki, ki bodo do zadnjega podpirali Wilsonov vojni in mirovni program, ali obenem je važno, da ti zastopniki stojijo trdno kakor skala za največji demokratični princip: *javno lastništvo vseh proizvodnih, prometnih in izmenjvalnih sredstev*. Kakor zahtevamo, da mora pasti vsaka politična in monarhistična avtokracija, ravno tako zahtevamo, da mora pasti tudi kapitalizem; poleg politične demokracije zahtevamo tudi gospodarsko demokracijo.

Vlada ima danes pod kontrolo železnice in nekatere druge javne naprave, ki pa še niso ljudska posest. Bodoči kongres bo vsekakor odločil o teh važnih vprašanjih in delavstvo se mora že zdaj pripraviti. Železnice morajo ne samo ostati pod kontrolo vlade, temveč morajo postati trajna ljudska posest in ravno tako industrije, ki so vitalnega pomena za napredek in blaginjo ameriškega ljudstva.

Volite torej delavske kandidate, ki podpirajo Wilsonov vojni in mirovni program in ki zagovarjajo principe gospodarske in socialne demokracije.

Glasoni iz Philadelphije. — Zadnji teden so zborovali v Philadelphiji zastopniki raznih narodnosti v srednji Evropi, ki zahtevajo svobodo po tej vojni. Zborovalci so govorili v imenu "Srednjeevropske unije svobodnih držav" in zborovali so v zgodovinski Dvorani Neodvisnosti, kjer je bila leta 1776 podpisana izjava ameriške neodvisnosti. Zborovanje je vodil profesor Masarik, predsednik provizorične čehoslovaške vlade in v imenu Jugoslovancev je govoril dr. Hinko Hinković, član znanega Londonskega odbora.

Zborovanje je bilo naravnost neoficijelno kakor je neoficijelna tudi "Izjava neodvisnosti", katero so podpisali. Stvar je bila menda aranžirana zaradi tega, da se zastopniki prizadetih narodnosti pogovore o skupnih težnjah, pojasnijo svoja stališča in natančneje seznanijo ameriško javnost s svojimi cilji; da je pa imela stvar svečanější značaj, so si izbrali Dvorano Neodvisnosti za zborovalni prostor.

Kar nas zanima, je bila debata med Hinkovićem in G. Alamagijem, ki je zastopal italijanske interese. Tekom debate je Hinković priznal, da italijanska vlada še danes stoji na

stališču znane londonske pogodbe, ki daje Italiji pravico do Dalmacije, Istre in menda vse Goriške. Dalje je Hinković izrazil željo, da je prišel čas, da se tudi Bolgari pridružijo jugoslovanskemu gibanju, ako hočejo biti res demokratični.

Stvar je ta, da polagoma vsi priznavajo, da ima Slovensko republikansko združenje prav. Vsi oni, ki so trobili Slovincem in Hrvatom v Ameriki, da je Londonski odbor ugledil pota med Italijo in Jugoslavijo, zdaj lahko spoznajo, kako so bili potegnjeni. Glasoni iz Philadelphije nas niso prav nič presenečili — marsikoga pa so in vsega presenečenja še ni konec.

Odmevi.

Polagoma prehajamo v dobo, ki jo pomenja velika sprememba v svetovni zgodovini. Dosleda je bilo še vse po starem, države so imele večinoma svoje prejšnje meje in gospodarijo svetovne situacije so bili v splošnem tisti krogi kakor pred vojno.

Kakor živo srebro v toplomeru je rastin moč demokracije nad avtokracijo zadnjih par let. Korak za korakom, najprej polagoma in potem vedno hitreje je vstajala ideja demokracije in presenjale narode, v ljudske duše, ki so bile navajene samo slušati in izpolnjevati naloge, se je naveličala zavest odpora, zavest pravice do življenja.

V Berlinu korakajo po ulicah množice in zahtevajo republiko in kazen za kajzerja valed njegovih hudodelstev proti demokraciji in Slovincem.

Cemu zahtevati kajzerja pred sodišče, da se ga obsodi za njegove grehe proti Slovincem? Mar je kajzer edini krivec? Neizkušen ljudstva, ki je mislilo nedemokratično, je dala v roke moč sistem, v katerem so bili kajzerji močnejši. Ako bi ne bil Viljem II. rojen, tedaj bi sedel na njegovem mestu drugi kajzer, kajti take kreature so le proizvedli sistema, ki je prevladoval v Slovinci. Zdrži do večera. Sedaj pa je voz tega sistema prišel drži navzdol brez zavornice, za njim pa drve pristajali avtokracije in mečejo polena pod kolesa, da ga ustavijo pred katastrofo popolnega uničenja.

Razni principi, močni aristokracije in tudi finančni kralji imajo strah, da bo živo srebro v toplomeru demokracije prišlo morda predaleč. Zato je treba voz avtokracije, ki drži navzdol po griču, ustaviti; takole nekako sredi poti. "Ne pustite, da postane nemška država republika, in da se avstro-ogrski monarhizem razbije". To bi vodilo v "boljševizem", pravijo ti ljudje in polni tega strahu so tudi "sveti oči" v Rimu, pa apelirajo na pametni svet. Naj ostane voz, dokler ne bo preprosto. Strahna škola bi bilo preje močnega habsburškega avstrijskega opora. Zato je potreba Avstrijo ohraniti celo in Habsburžani naj ostanejo njeni vladarji. Ljudje boji, če pustite razpasti, Avstrijo in odvzamete krono Habsburžanom, tedaj bo temu razbitju sledil "boljševizem", pri tem pa kažejo na Rusijo, češ glejte, kak so posledice boljševizma v Rusiji.

Pokorni služabniki svojega očeta v Rimu so imeli v slovenskem ameriškem Rimu sestank, na katerem so z grozo in studom obsodili SRZ, za žveždo takega boljševizma, kakršnega se tako zelo boji tudi papež.

Rim je na delu za interese habsburške Avstrije, ne samo v Rimu nego po vsem svetu, kamor sega kak žarek vpliva katoliške cerkve. Tu Rim dela z vito in prikrito taktiko, ki zaslepija vernike, da ne spoznajo temnih načrtov starih sovražnikov naše demokracije. Verniki, ki ste prežeti z duhom demokracije, ki vam je dovolj takoga sistema, ki je uničil domove vaših očetov in vaše svoje poglavitne tope v žrelo, pogledajte nekoliko od blizu, kaj delajo vsi "gospodje".

Voz avtokracije drži navzdol in tudi kajzer bi ga rad ustavil sredi poti. Pripravljen je sprejeti službo predsednika nemške republike, toda predsedništvo mora biti dedno in predsednik se mora imenovati cesar, ki naj bi imel vsaj toliko moči kot angleški kralj. To je, da bi se smel imenovati cesar, prirojati kakor dvorne pojedine, pripeti semintja kakor medaljo, sprejeti kakoga žanikarja in podobne stvari.

Kajzerjeva ideja ni slaba, če celo dobere strah ima. Nemčije bo po njego vem nazora republika, toda ker se mu zide politični boji, ki nastajajo pri volitvah predsednika, nespametni, pripo-roča iz ljubezni do nemškega naroda, naj se predsednika sploh ne voli, nego naj bo za sedaj Viljem za njim pa tisti od njegove blazine, katerega on dovoli. To bo prihranilo mnogo časa, ki ga po-zorje volilni boji, veliko denarja, ki ga stanjejo volilne kampanje in preprečilo osebna sovražstva, ki tako rada nastanejo ob volitvah. Zares, kajzerjeva lju-bezen do Nemčije je neomejena. Čudno, daje v njegovi monarhiji čimdalje več ljudi, ki nečesto verjeti v njegovo lju-bezen, pač pa so še toliko neznamiti, da zahtevajo izročitev njegovega veličanstva sodniškimu tribunalu, ki naj bi ga sodil za njegove grehe. Ali ni to čudno? Kaj ste že čuli, da so vladarji po boji milosti grešnikov? V Avstriji nikdar, niti v cerkvi, ne v šoli. Vprašajte tiste slovenske duhovne gospode, ki so bili posvečeni za gospodovo službo še v domovini, če so že kdaj rekli žal be-sedo proti habsburški dinastiji. Ali ste jih morda že kdaj slišali zabavljati čer avstrijskega cesarja v ameriških kato-liških cerkvah? Ali ni bilo ravno na-sprotno? Pri večini njih je bilo tako.

Sedaj so nas obsodili, da smo nevarni, komur? Rekli so, da smo nevarni vsemu svetu, ker smo, noja, boljševiki. V srečo pa mislijo drugače. Oni poznajo razlike med nami in tistimi, katere imenujemo ruske boljševike. Oni vedo, da smo pristali ustvarjajoče demokracije, demokracije, ki gradi in ne razlaja, demokracije, ki daje pravice ljudstvu in jih jemlje avtokratom. Valed tega smo nevarni vsaki organizaciji, ki je odvisna od avtokratnega sistema in nevarni smo tudi dobrih katoliških habsburžanom.

Preprosto prihajate, gospodje, kajti ne boste jih rekli, ker vas v tem oziru zapušta tista masa, o kateri ste mislili, da bo vedno storila vse, kar ji boste ukazali.

Kadar se godi peča je s politiko, peča stvar smeha. Človek za morda dobro popraviti harmoniko, toda v po-

litiki se njegovo znanje popolnoma ne-ha.

"Kolikor je meni znano", pravi neki godec v listu G. N., "so skušali delegatje SRZ, priti z državnim tajnikom Mr. R. Lansingom v pogovor, toda jih ni hotel sprejeti, ker jih smatra za boljševike, čemur se ne smemo čuditi, ker vsa njihova glasila odobravajo postopanje boljševikov, katerim so Združene države napovedale vojno."

Vsak dopisnik Prosvete ima več po-litičnega znanja kakor ta godec, ki je uslužben pri omenjenem listu. Kateri delegatje so poskušali priti v dotiko z Lansingom in kdaj? Kje in kdaj je Lansing primerjal pristake SRZ z ruski boljševiki?

Kar se tiče stališča naših listov z o-zirom na ruske boljševike, je smešno odgovarjati, kajti vsakdo, ki jih čita, ve kaj je naše stališče. Če godec ne čita naših listov, ni s tem rečeno, da jim moramo pojasnjevati stvari, katere bi sploh ne razumeli.

So ljudje, ki ne nameravajo nič sla-bega, kadar pokažejo nekoliko svoje duševne praznote, ker se je ne zavedajo. Zanje bi pa vsekakor bilo boljše in pametnejše, če bi več čitali, študirali probleme in vprašanja, v javnosti pa naj bi molčali toliko časa, da se kaj nauče in potem šele pokazali, kaj znajo.

Strahno duševno revščino je pokazal neki naš anonimni prijatelj (T) iz No-komisa, Ill. Imena najbrže nima, kajti če bi ga imel, bi se podpisal. Znanjini ljudje nikdar ne skrivajo svojih imen, skrivajo jih le tatovi in drugi neznačaj-ni in duševne reve. Človek, ki nam je pisal anonimno pismo, je avstrijski "radikalec" in dela za isti smoter kot pa-peževa klika v Rimu za ohranitev stare habsburške Avstrije. Rečeš misli, da taka pisma uredništva listov strahno je-že? Ko bi vedel, da se mu smejejo in da jim da s tem priliko imeti nekoliko humorja na njegov račun, bi se gotovo ne lotil pisati takih umotvorov. In to pismo je krasen dokument, na katerega je pisal govtovo ponos in je bil vesel svojega dela, ko ga je prečital, češ, ali se bodi jezili!

Kako eden je in avstrijski radikalec, kako izprevidite z izvečja njego-vega pisma!

Učelkumopela pisanja vas vse pa-metno pakličen zvernetni gdnja kri-stan trebovje pogorec ste sami kapita-lizki (bingo!) Tu bi morala priti povs-ka, da leti omet od stene, kadar jo ali-site, toda jo ne smemo priobčiti, ker bi prišli navskrijeja s poštnimi oblastmi) ki bi spet kaj bosta naredili vinnu u-služna (sužnost!) rimate patoje ko vam ali-site ne verjame ko more vsaki se bolj neumen vedjet da tonejere pa pisate kaj maha u avstriji mu uše dobro ve-mo kak je vam pa nejejo, ali tak ljud-zoli, kakor tudaj usrame kraju si moral dejlat čestu šivit k tukaj pa ludi pro-dadadajni sužnost ko smo uše tak so-dosti tlačani, dali kobi maral nas spo-dišit pa ne se zapelavat nas natanapeno strun taki ste (bingo!) ali praviš da je tukaj svoboda je pa zakone sekopta-lisem pa uš zanes ali si pazabu. ka je blo armoni bisibje ho nejejo nje uprašli zlgavati si kar mogate čeme sibišva se topen ali si se pozabu ka je bilo v ko-laradi ko so očete uprašli za kruh...

Ako bi prebrali vse pismo, bi ga bilo še dvakrat toliko in reveš se je trudil praej časa, predno ga je spisal. Nje-gova izobrazba so zrenli v uvodu nje-govega pisma in njegov radikalizem so mu "sili" v glavo pronemški agen-tje, katerih je precej v dotičnem kraju, od kjer je prišlo to pismo.

Ampak avstrijska monarhija umira in nobeni avstrijski "radikalec" niti papež ne bo dovolil rožiti v taki formi kot smo jo dosedaj poznali.

Prijatelj (T), ki je pisal to pismo, je gotovo prišel v Ameriko že pred vojno in prav gotovo bi lahko odgovoril na-zaj v črnočrtno monarhijo, kjer ljudje niso "tako tlačani", kakor v Ameriki. Toda pisec je popolnoma zadovoljen, da mu ni treba biti sedaj v Avstriji in bi ne bil nikakor pripravljen zamenjati svoje sedanje usode z ono, ki bi ga čakala v Avstriji v slučajni, da bi se mu pred letom dni ali magari sedaj ponu-vila prilika odgovoriti nazaj v "avstrijsko" domovino. On ni toliko ob pa-met, da ne bi poznal življenjske razlike med ameriškim in avstrijskim delav-stvom, toda hlapčevska vzgoja in pro-nemški elementi so ga utrčili v ljubezni do dirajoče Avstrije, dasiravno ve, da je na napačni poti. S takimi ljudmi je ravno tako kakor s pijanci, ki se zave-dajo, da jim znanje škoduje in uničuje zdravje. Toda, ko pridejo zopet do žn-ganja, pa se ne ga naltjejo do nezvesti z obljubo, da se bodo ob drugi priliki gotovo vzdriali vsakega pitja žgnanja. Ti ljudje pa se opajajo z nekakim "radikalizmom" s katerim tolažijo svojo ljubezen do Avstrije in Nemčije.

Notorične pijance ozdravi šele grob, pa tudi za notorične avstrijske menda ni drugega zdravila. Za argumente so gluhi in slepi in taki bodo tudi ostali, kajti če se niso spametovali dosedaj, se ne bodo tudi v bodočnosti.

VOLILCI V CHICAGO BODITE NA STRAŽI DNE 5. NOVEMBRA

Chicago, Ill. — Dne petega no-veembra mora na volišče vsak de-lavec in vsaka delavska žena, ki ima volilno pravico, da glasuje proti cestnoželezniški odredbi.

Če bo cestnoželezniška odredba sprejeta, bodo kompanije imele koncesijo za nedoločeno in neome-jeno dobo. Mesto se odprave kontro-lirad cestnimi železnicami in jo odka za dvanaest let dovetim nadzornikom, od katerih se sedaj štirje uradniki cestnoželezniške

SLOVENSKO REPUBLICANSKO ZDRUŽENJE.

Sediš v Chicagu, Ill.

IZVRŠVALNI ODBOR:

August Aušin, Mary Aušin, Filip Godina, Frank Kerže, Martin V. Konda, Ethin Kristan, Math. Pogorelec, J. N. Rogelj, Anton J. Terbovec, Jože Zavertnik.

NADZORNI ODBOR:

Ivan Krekič, J. Kvartič, Joško Oven. **CENTRALNI ODBOR DO NOVEGA KONSTITUIRANJA:** John Ermenc, Joseph Fritz, Joseph Ivanetič, J. Judnič, Ivan A. Kaker, Anton Motz, Frank Mravija, Jacob Muha, K. H. Pogliodič, John Rezel, Joseph Steblaj, Frank Šavs, Frank Udovič, Charlie Vessel, Andrew Vidrieh, Stefan Zabrie, John Kalan, Anton Zlogar, Louis Truger.

(Opomba. — Naslov za pisma in denarne pošiljave je sledeči: Anton J. Terbovec, Box 1, Cicero, Ill.)

KAJ JE REPUBLIKANEC TRN V PETI.

družbe, trije so bankirji, zainteresirani v cestnoželezniškem skladu in financiranju kompanije. Preden bo poteklo dvanajst let, bodo cestnoželezniški interesi zahtevali novo odredbo, ki jim daje še večje ugodnosti, kakor tudi sedaj zahtevajo, da se jih odveže od obveznosti izza leta 1907.

Kompaniji bo osiguran večji dobiček, in sicer od osmih odstotkov v nekaterih slučajih. Garancija je taka, da se mora izplačati.

Cestne železnice so cenili, da so več vredne, kot v resnici znaša njih vrednost.

Mesto izgubi svoj cestnoželezniški sklad. V ta sklad je do sedaj šlo 55 odstotkov od takozvanega čistega profita v smislu odredbe izza leta 1907. Mesto je prejelo v enajstih letih okoli \$25,000,000. Po novi odredbi bodo nadzorniki te milijone naložili v podulnični železnice, večinoma v notranjem mestu. Za te podulnične železnice se zanimajo le veletrgovci in hišni posestniki 18- in 20-nadstropnih hiš v notranjem mestu. Denar v tem skladu je namenjen, da mesto kupi cestne železnice od družbe, da tako postanejo splošna občinska last. Če bo cestnoželezniška odredba sprejeta, ne bo moglo mesto kupiti cestnih železnic. Ako ostane stara železniška odredba v veljavi, pojde v dovetih letih v ta sklad še približno \$20,000,000, da bo mesto imelo \$45,000,000 in bo lahko poobdelalo cestne železnice.

Če bodo volilci tako nespametni, da glasujejo za novo cestnoželezniško odredbo, bodo kompanijam izročili pravico, da povikajo voz-nino. Kompanije bodo imele moč, da povikajo vozmino na deset centov, ali pa še na več/če je tak-njih želja. Kompanije zdaj zahtevajo dovoljenje za povikanje voz-nine. Po stari odredbi je vozmina določena na pet centov.

Po novi odredbi ne bo treba kompanijam čistiti in škropiti ulice med progami. Zdaj morajo kompanije same čistiti in škropiti ulice, ali pa mestu plačati \$300,000 odkodnine na leto za to delo, če je dividenda izplačana ali ne.

Kompanije lahko poljubno po-višajo plačo višjim uradnikom. Predlog občinskega svetovaleca Schwartza, ki je določal najvišjo letno plačo na \$20,000, je bil od-klonjen. Zdaj je treba 1,300,000 vozmin po nikliju, da je plačan en cestnoželezniški predsednik, ki prejema \$65,000 na leto. Ta človek dobiva skoraj tako visoko plačo kot predsednik Združenih držav, poleg je pa še imenovan kot nad-zornik.

Nova odredba daje mestu pra-vico, da kupi cestne železnice, če mesto plača zanje \$220,000,000, ali približno \$90,000,000 več kot v letu 1916, ko je bila ocenjena vred-nost cestnih železnic.

Cestnoželezniški interesi oglašajo v vseh listih, ki hočejo za denar sprejeti njih oglase, da s takimi oglasi omamijo volilce, da bi gla-sovali za cestnoželezniško odredbo.

"Delavska federacija" v Chica-go je predzadnji nedeljo pretre-sala cestnoželezniško odredbo na svoji redni seji in je zaključila, da priporoča vsem strokovno organi-ziranim delavcem, da glasujejo proti nji.

Delavci, ki noče plačevati povi-šane voznine, bo glasoval proti nji. Če se pa najde kateri delavec, ki kljub pojasnilu od strani "Delav-ske federacije" še glasuje za novo cestnoželezniško pogodbo, temu pa ni pomagati. Če kdo kljub svarilu ali v svojo nearečo, ga ne spame-tujejo tudi najmočnejši nasveti in zanj veljajo besede, da le največja teleta volijo svoje lastne lince.

Washington, D. C. — Menda ga ni človeka v Združenih državah, ki še ni zapopadel, da se pod okri-ljem republikanske stranke zbira-jo vsi prijatelji in zagovorniki se-bičnih interesov, ki bi radi dobili kontrolo v kongresu s pomočjo volitev v novembru. Najbolj v že-lodeu je tem zagovornikom velikih korporacij delavska politika seda-nje vlade, trn v peti jim je pa voj-ni delavski odbor.

Homer S. Cummings iz Conne-ticuta pravi: "Čimbolj se razvija kampanja, tem bolj postajajo očividni nameni sebičnih in nazad-njaških interesov v Ameriki. Ti in-teresi so nezaupni in se boje pred-sednika in ne simpatizirajo z na-prednimi napravami, ki so bile v-zakonjene pod njegovim vod-stvom. Oni hočejo zvezati roke predsedniku in kontrolirati vlado s pomočjo ageneije republikanske stranke.

"Dežela bo razočarana, ko izve, koliko denarja potrošijo, da izvo-lijo kongres, ki je nasproten pred-sedniku.

"Če je dobičkanosno, da se po-troši \$178,000 samo za nominacijo zveznega senatorja na republikan-skem tiku v Michiganu, kako vel-ik naj si predločimo potem korup-cijski sklad, ki ga razdele po vsi deželi pri volitvah."

Kaj ima delavstvo pričakovati, če dobe nazadnjaški interesi več-ino v kongresu, dokazuje članek v listu "The Voter and His Employ-er", ki izhaja v Worcesteru, Mass. Ta list podpirajo gotovi tovarnarji v novoangleških državah.

List napada v članku z dne 28. septembra razsodbo vojnega de-lavskega odbora v zadevi trdke Smith & Wesson in pravi, da bi moral odbor takoj rezignirati, ko se je predsednik odločil, da pre-vzame tovarno trdke Smith & Wesson. Članek je tudi polno stru-pa proti strokovno organizirane-mu delavstvu. Članek apelira di-rektno na volilce, naj zavežejo predsedniku roke in odpravijo vojni delavski odbor.

Članek zaključuje: "Najboljše sredstvo proti predsednikovim tendencam, s katerimi hoče vpro-pastiti odprto delavnico, je za to-varnarje in neunijske delavce, da v prihodnjem novembru izvolijo republikanski kongres in dajo še enkrat toliko v volilni sklad v letu 1918, kot so dali v letu 1916."

Te besede jasno govorijo, kakšne interese zagovarjajo voditelji re-publikancev.

SOPROGA IŠČEJO KOT MO-RILCA.

Peoria, Ill. — Iz reke Illinois so potegnili mrtvo tukjo in eno leto staro dete. Oblastveni organi so kasneje dognali, da je utop-ljenka mrs. Irene Jackson in nje-no dete. Spoznala sta jo mr. John Grubb in njegova soproga iz La-Salla. Johnson je živel s svojo že-no na hišem čolnu. Njegova žena in otrok sta zginila dve 13. okto-bra. Johnson je dejal svojim ase-doni, da sta odšla k sorodnikom na obisk. Od tega časa pogreša-jo tudi Johnsona.

RAZPIS SLUŽBE.

Eksekutiva Slovenskega repub-licanskega združenja išče kores-pondenta, ki je smolen pravilne slovenske in angleške korespon-dence na pisalnem stroju. Steno-graf ima prednost. Plača po do-govoru. Prošnje je poslati na na-slov: Anton J. Terbovec, box 1, Cicero, Ill.

DOPISI.

Cleveland, O. — Padajoče listje z drevja nam naznanja prihod zime, ki pravijo, da opominja na smrt in nikdar življenja. Tudi za našega rojaka in prijatelja Jožef Staniča je pomenila smrt, ki se je poslovil od nas v mladeniški starosti 24 let. Bolehal je okoli leto dni. Pokopali smo ga dne 25. oktobra na pokopališču v Newburgu. Pokojnik je bil doma iz Podgrada na Primorskem. — Tu zapuša žalujoče soprogo in mnogo prijateljev. V stari domovini zapuša mater, brata in dve sestr. N. v. m. p.

Poročevalce.

Apel Slovincem.

Dubuque, Iowa. — Znano vam je, da se v dubuquškem učilišču nahaja precejšnje število slovenskih dijakov, ki pa za študiranje nimamo posebno velikih sredstev. Naša prošnja ni za kake denarne prispevke nego vse kar vas prosimo, je, da nam pošljete slovenske knjige, katere ste že zavrgli, ali pa da jih lahko pogrešate. Knjige so velikanski pripomoček k izobrazbi in mi nimamo sredstev, da bi si jih naročili toliko kolikor jih potrebujemo. Tudi se jih v sedanjih časih ne more naročiti, zato se obračamo do vas, da nam pošljete knjige, katere ste že prečitali in jih vsled tega morate lahko pogrešati. Knjige pošljite "Slovenskemu književnemu društvu", v katerem so združeni tukajšnji slovenski dijaki. Pošiljalne naslovite na tajnika tega društva Joseph Siskovicha, 550 Delhi St., Dubuque, Iowa.

Joseph A. Siskovich, taj.

Collinwood, O. — Tudi iz naše naselbine ne bom poročal veselih novic, ki jih je preprečila španska influenza. Tu je med drugim za vedno pobrala rojakinjo Frances Cigoj, rojeno Jerkič, članico društva Vipavski Raj, št. 312, S. N. P. J. Dober teden pred smrtjo je bila še zdrava in vesela, toda prišla se jo je omenjena bolezen, ki ji je sledil še predenšen porod in 24 ur po porodu je za vedno zatisnila oči. Novorojenka je umrla par ur pred materino smrtjo. Da je bila za soproga merna žalosti še polnejša, mu je umrl dan pozneje še 14mesečni kinček.

Tu zapuša soproga in brata, v stari domovini pa stariše dva brata in tri sestre.

Dne 23. oktobra je umrl rojak Anton Turk, član društva Vipavski Raj, v najboljši moški dobi star 29 let. V Ameriki je bil pet let. V starem kraju zapuša ženo in šestletno hčerko. Tako, ko je izbruhnila vojna, je poskušal dobiti svojce iz stare domovine, toda avstrijska vlada jim je preprečila odhod.

Pogreb se je vršil obah tu omenjenih dne 25. oktobra z želetovega pogrebnege zavoda na newburško pokopališče. Pogled na ta pogrebni spreved je bil žalosten, ko si videl pred kratkim še veselo in zdrave ljudi v rakvah na poti proti pokopališču.

Med tem ko to pišem, sem dobil poročilo, da je preminul že tretji član omenjenega društva Emil Elander, star okoli 28 let. Ta bolezen kosti skoro same mlade ljudi. Samo pri gori omenjenem društvu imajo čez trideset bolnikov. Pri tajniku se jih je prijavilo za bolniško podporo dosedaj okoli deset članov. Gotovo so tudi druga društva več ali manj prizadeta vsled te bolezni, kar bo prav gotovo povzročilo izredne assemente, in "kikanje" pri tistih, ki ne bodo mogli razumeti položaja. Teške čase smo dočakali v nekaterih krajih in upam, da se bo zdravstveno stanje v kratkem obrnilo na bolje, da preidejo iz hiš mirnih stanovanj v drame, ki se dogajajo vsled epidemije.

Vsem, ki so pokojnikom darovali vence in jih spremili na njuni zadnji poti, najlepša hvala.

A. Ličan.

vinu zapuša že odrasle hčere. Kolikor je društvu znano, tu nima bližnjih sorodnikov.

Prijateljem in sorodnikom pokojnika izrekamo naše sožalje.

Louis Pekol.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

L. D. W. Moreland, Pa. — Pišite jasneje, da bomo vedeli, kaj pravzaprav želite. Kaj mislite z "abecedo", besednjak ali samo abecedo?

Sestava besednjaka v tolikih jezikih, kolikor ste jih navedli vi, bi stala več tisoč dolarjev in bi vzelo strokovnjakom mesece časa predno bi ga mogli sestaviti. Sestava abecede v omenjenih jezikih bi bila seveda lažja stvar.

Dopisnikom. — Tisti, ki pišete na pisalni stroj, pišite tako, da pustite vsako drugo vrsto prazno. Na to smo že tolikokrat opozarjali, da bi si že vsakdo lahko zapomnil.

Zadružna farma.

(Konec.)

Zgradili so tudi veliko mlekarino in 150 čevljev dolg in moderen opremljen hlev.

Vsaka zadružna družina ima svoj lasten dom. Obedujejo pa vsi v skupni jedilnici, pa tudi perilo se pere za vse v skupni perilnici. Otroci obiskujejo zadružno šolo, kjer se jih podučuje tudi o zadružništvu.

Mlekarna, kuhinja in perilnica so opremljeni z moderno mašinerijo.

Družina, ki se hoče pridružiti zadruzi, mora vplačati tisoč dolarjev, samska oseba pa 500.

Vsi delavci so plačani na podlagi plače, ki je v navadi, vsakdo pa dobi še 6 odstotkov od svoje uložene glavnice. Ostali prebivalci se pa koncem leta razdeli na vse enako: moške in ženske.

Približno zasluži vsak delavec \$800 do \$1000.

Farmo upravlja odbor, sestoji iz petih zadružanov.

1. Glavni ravnatelj.
2. Poslovodja.
3. Vodja za živinski oddelek.
4. Vodja za poljedelstvo.
5. Vodja za domača dela.

Odbor se voli vsako leto in zadružniki lahko odpokličejo vsakega odbornika potom splošnega glasovanja, ki ne spolnjuje svojih dolžnosti.

Iniciativa, referendum in odločbe so na farmi uveljavljeni. Vsak zadružnik, kateremu se ne dopade zadružno življenje, lahko vzame koncem vsakega leta svoj vložen denar in zapusti farmo. Člana se lahko izključi, ako za izključenje glasujejo tri četrtine članov.

Vas stoji v štrikotu, v sredi ima park, hotel in dvorano.

To je majhna slička o zadružni farmi, ki že obstoji in ki je mednarodna, ker se pri vsprejemu v zdruzo ne gleda na narodnost.

Seveda začetek je povsod težak. Ali začne se lahko, ne da bi se kupilo takoj zemljišče. Ako je v kateri naselbini deset do dvajset slovenskih delavcev, ki imajo veselje do vrtnarstva ali poljedelstva, se lahko združijo, ustanove svojo zdruzo in hranijo svoj denar na banki, dokler nimajo vsote, ki je potrebna za nakup zemljišča in drugih neobhodnih potrebščin za začetek.

Za majhnega farmerja, ki nima denarja, da bi plačal zemljišče in si nabavil potrebno orodje, je začetek mnogo hujši, kakor za zadružno naselbino. Delavec se mora dandanes povsod bojevati za samoosvoje. In če gre na farmo, da zamenja kladivo s plugom, ima najboljšo priliko za samoosvoje, ako se združi z drugimi tovariši zadružnega mišljenja in ustanovi vrtnarsko ali poljedelsko zdruzo.

Vsaka združba si seveda lahko ustanovi pravila po svoji volji. N. pr. Zemljišče je lahko tudi last vsakega zadružnika, le delo, razpečevanje produktov in nakup potrebščin se lahko vrši po zadružnih načelih. Danska, ki je zelo majhna dežela, se je ojačila z vrtnarskimi in poljedelskimi združbami. Na mizo danskega zadružnega kmeta prihaja tudi v delovnih mesih, mejtem ko vsi vedo, da je stari slovenski kmet v domovini vesel, ako ga je imel na mizi ob največjih praznikih.

Zemljišča so v Ameriki dandanes še po ceni, ako se kupi večje

zemljišče. Zato pa naj ne odlašajo tisti, katere veseli vrtnarsko ali poljedelsko delo, z ustanovitvijo vrtnarskih in poljedelskih združb.

Tudi za poljedelca ali vrtnarja velja v današnji družbi isti rek kakor za delavca: V združenju je moč!

PO ZMAGI BO ŠE VEČJA ZAHTEVA PO PREMUGU.

Pittsburgh, Pa. — W. W. Gardner, distriktni zastopnik kurivne uprave Združenih držav, izjavlja, da se ne sme odnehati s produkcijo premoga, kajti zahteva po premogu bo še večja, čeprav se Nemčija poda. On pravi, da govorice o miru ne smejo znižati produkcije. Čeprav pride do premirja, bo vojna industrija izvrševala naročila kot sedaj, pa tudi z gradnjo ladij ne bodo odnehali. Premog bo treba pošiljati ameriškim armadam v Francijo.

Da čitatelji razumejo, koliko premoga se potrebuje, naj služi sledeča primera. Parnik "Leviathan", bivši nemški parnik "Vaterland", je premeril devetkrat pot med Francijo in Ameriko. Za pot semintje potrebuje parnik 10.000 ton premoga. Preje je vzel parnik toliko premoga s sabo, da mu je zadostoval za pot na vzhod. V francoskem pristanu so imeli vedno težkoče, da so dobili potrebni premog za parnik. Na osmem potovanju so morali plačati premog po \$75 tona in čakali so nanj teden dni. Na devetem potovanju je parnik vkrcal toliko premoga, kolikor ga je potreboval za pot semintje. Deveto potovanje je napravil v 14 dneh, medtem ko je za osmo potreboval 21 dni. Ladija je prepeljala 14.000 mož v Francijo.

KUBA POTREBUJE VEČ PREMUGA.

Washington, D. C. — Rudarje gotovo zanima, vst, da na Kubi potrebujejo več premoga. V prejšnjih letih so nekaj premoga uvozili iz Anglije, toda sedaj je ta uvoz prenehal. Po poročilu konzularnega asistenta George A. Makinsona konzumira industrija v Cardenasu, Cuba, na leto 25.000 ton ameriškega premoga. Premog, ki ga palijo na ladjah, prodajajo v okolici po \$25 tona. Pri tem ni vključeno \$50, ki jih plačajo od tone, da pripeljejo premog k ladiji.

STABILIZIRANJE MEZDE ZA RUDARJE IN LADJEGRADNIŠKE DELAVCE.

Washington, D. C. — Narodni delavski odbor za izravnavo, ki dela na stabiliziranju delavske meze za izučene in neizučene delavce, ki izvršujejo vladna dela, ji objavil svoja prva priporočila, ki se tičejo ladjegradniških delavcev in rudarjev na antracitnem premogovem polju.

Ladjegradniški delavski odbor za izravnavo uveljavi takoj priporočila za ladjegradniške delavce, kurivna uprava pa še ni izrekla svojega mnenja.

Za izučene ladjegradniške delavce je določenih 80 centov na uro. Mezda za delo od kosa se ne spremeni do konference med zastopniki ladjegradniških delavcev, ki delajo od kosa. Za neizučene delavce je mezda povišana, poleg se jim pa še poviša vsaki šest mesecev.

Odbor priporoča za delavce, ki delajo zunaj in okoli antracitnih premogovnikov od 42 centov na uro naprej. Za rudarje, ki kopljejo antracitni premog in so plačani od tone, je preračunana mezda na \$6.60 na dan.

Bančni blagajnik se je ustrellil.

Plymouth, Wis. — Herman Hostman, blagajnik državne banke v Plymouthu, se je oheal po končanem večernem delu. V pisnu ki ga je pustil, navaja za vzrok samomora nervozno stanje, na katerem trpi že dalj časa. Star je bil 56 let.

ROJSTVO LJUDI V ŠTEVILKAH.

Na svet je prišlo milijarde in 500 milijonov ljudi. V eni leto jih umrje povprečno 33.033.333 ljudi. V 3000 letih, ki jih imajo na tisoč različnih vrst. Število možkih je skoraj enako številu žensk. Ena četrtina ljudi umrje pred 15. letom. Na 1000 oseb doseže samo ena starost od 100 let, šest

od sto pa 75 let. Če umrje na leto 33.033.333 oseb, jih umrje na dan 97.874, v eni uri 60 in po ena oseba vsako sekundo.

Naročniki! Pozor!

Poštni zakon zahteva, da je vaša naročnina plačana vnaprej. Znamenje (Oktober 15-18) pomeni, da vam naročnina poteče na ta dan. Ponovite jo pravočasno, da se vam lista ne vstavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče vatavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, pišite nam dopisnico stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri njih lahko plačate naročnino.

Z novim letom bo naročnina povišana in sicer iz \$3.00 na \$4.00. Sedaj je še čas, da se naročite po stari ceni. Na delo!

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov: UPRAVNIŠTVO 'PROSVETA', 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Naročnajte in širite svoj list Prosveta.

FRANK PRAH

gostilna in boardinghouse,

870 Kinickinnick Ave.,

Se priporoča rojakom v obisk.

TELEFON HAN. 3243—R.

MILWAUKEE, WIS.

BARBERTONSKIM SLOVENCEM NAZANJE.

V svrhu šiščenja stranišč in dvorišč se vam priporočam. Izvršil bom vse delo strogo po določbah in po zmerni ceni. Fr. Levstik, Doyleston, Ohio, R. F. D. No. 2. (Wayne Co.) ali pa pustite naročilo pri J. Debeven v salunu.

Previdne gospodinjje

Imajo doma veliko eno steklenico

Dr. Richterjevega

PAIN-EXPELLER

Zanesljivo sredstvo za vnetje pri revmatizmi, bolečinah, prehladu, zavrtanju glave, jedino pravi s varstveno znamko sidra.

Re. in 65c. v lekarnah in naravnost od F. A. D. RICHTER & CO.

74-80 Washington Street, New York, N. Y.

Naznanilo!

Vaim enajz odjemalcem tem potom naznanjam, da nisem še izvilal cen mojim sdavrilom kljub temu, da so se razne snovi, iz katerih so narejena, izdatno podražile. Celi ta mesec pošiljam še jedno škatuljo ali steklenico navedenih sdavril za \$1.00 in 5 za \$4.00.

PARTOLA za želodec in neredno stolec.

PARTO-GLORY za jdanje krvi in živcev.

PARTO-LIRO zoper glavobol.

PARTO-WILL za bolezn želodca.

PARTO-COUGH zoper kašelj in pljučne bolezni.

PARTOLIN zoper izpadanje las.

RUMATIN PARTO-PAIN zoper revmatizem in kostobol.

PARTO-CREAM & PARTO SOAP zoper mazulje in pege po lici.

PARTO-SWEAT zoper potenje nog.

ELSA WATER zoper osivle lasi.

PARTO-CYL zoper mazulje in srbenje života l. t. d.

TRIPLETS št. 2, 3, in 4. 1-krat. \$1.00,

6. \$5.00.

ZDRAVILNO VINO 1 stek. \$1.00 —

8 stek. \$5.00.

Objirneji cenik (knjigo "Pot k

zdravju") pošljem zastoj in poštnine

pristo.

Pišite takoj na:

The Parlos Pharmacy.

160 2nd Ave., New York N. Y.

Proletarec

je slovensko glasilo socialistične stranke v Ameriki. Vsak delavec in rojak, ki se zanima za socializem, bi ga moral redno čitati

pravo sliko socializma.

Naročnina znača \$2.00 na leto. \$1.00 za pol leta.

Naslov: PROLETAREC

4008 W. 31st St.

CHICAGO, ILLINOIS.

NA PRODAJ FARMA

velika 637 akrov, 3 in pol ure od mesta New York, v Sullivan Co. 224 akrov obdelane zemlje, ostalo pašniki in mlad gozd. Cena \$7.000, \$2.500 v gotovini, ostalo na broke po 5 proc. Na tej farmi sta dva gospodarska poslopja, torej za dva farmerja. — Druga farma je 320 akrov za \$1.000 z vsem gospodarskim poslopjem vred, katero samo je veljalo \$27.000, 48 telet in veliko druge živine poleg veliko farmerskih strojev, les sam je vreden toliko, ako se ga poseka. Farma je oddaljena 4 ure od mesta New York v Wayne Co., Pennsylvania, na meji države New York, \$6000 v gotovini ostalo pod ugodnimi pogoji. Za natančnejša pojasnila pišite na:

Alois Skulj,

323 Epsilon Pl.

Brooklyn, N. Y.

Vrednostna ura le \$9.75

Se nikdar nisi imel take priliko in je nikoli več ne boš imel, kakor se ti danes tu ponuja. Čitaj, misli in se čudi, pa naroči takoj tudi, ker tega oglasa ne bo več v listu. To krasno patriotično ura dobiš skoro zastonj. Samo pogledaj jo boš, pa se ti boj dopade kot katena \$50.00 vredna ura in boš bolj z njo zadovoljen. Ta ura ima 21 kamenov in kolesovje je trdnje ter drži točnojši čas kot druge ure, zato je posebno fina za one, ki morajo biti pri postu točni. Kasetje in kolesje je garancirano za 20 let gold filled na katerim je vzorec lep American Eagle. Ta ura je vredna najmanj \$30.00, a da se s ljudstvom seznanimo, jo damo zdaj za \$9.75 za kratko dobo. Nikjer na svetu ne dobiš take ure za tako ceno. Vsak bi moral meti eno, ker potem ima dobro ura celo življenje. Ta ura je taka kot tu povedano, če ne boš zadovoljen vernemo denar. Teh ur ne dobiš nikjer le pri nas. Pošlji se, pošlji po njo takoj, ter ceno bo šla gor kmalu. Zastonj. Kdor izreče ta oglas in ga pošlje nam z naročilom, bo dobil lepo gold filled vericeko, searf pin in tie clasp. Ne pošlji denarja vnaprej. Pošlji z naročilom le \$1.00, ostalo boš plačal ko pride ura in darila na tvoj dom. Piši na sledeči naslov takoj:

EUROPEAN WATCH CO., 1418 W. Division St., Dep. 213, CHICAGO, ILL.

Zaupno zdravilo prinaša iznenadenja.

Kdorko so 30 let se Trinerjeva zdravila uspešno rabijo z največjim zaupanjem. A to tudi radi pravega vzroka, ker znanost izdelovalca zasluži popolno zaupanje in fisljanje od strani številnih odjemalcev. Malo povišanje cen je sedanja potreba, da se ohrani zanesljiva vsebina izdelkov. Branci smo se dolge soper draginjo na vseh številnih potrebnih naših, a novi volni davek nam je spodbil še zadnji steber in morali smo eno eno nekoliko povišati. Vsak prijatelj Trinerjevih lekov priznava brez ugovora, da v sedanosti, ko moramo veliko več plačevati za potrebšline, in tudi lekarja stane stvar več, ni bilo mogoče draginji v okom priti. Zato pa bo vrednost Trinerjevih lekov povrnila odjemalcem vse kar več plačajo za nje.

Trinerjevo Ameriško Zdravilno Grenko Vino

torej ima take zaupanje in vseh med svetom, kar učini, da bol zgubi svoje stališče. Imed vseh bolnih: jih je devetdeset odstotkov povzročenih in splošnih v telodu. Trinerjevo Zdravilno Grenko Vino očisti želodec in odstrani iz notranjine drobovja vse nabrane nepotrebne in strupene snovi, ki so nekakšen brlog slotovalnih tvarin zavirajočih pravilno delovanje drobovja. Trinerjevi leki so prosti vsakršne nepotrebne mešanice in vsebujejo le potrebne zdravilne grenke koreninice ter krasno kareče rudoče vino. V zadnji zabasnanosti, nepravilnosti, glavobola, polglavobola, nervoznosti, navadno slaboče, kakor tudi v telodnih neprilikah, ki rade nadlegujejo ženske ob premenstruaciji ali tudi kar ruderje in druge delavce, ko delajo in vdihavajo plin, če rabite ta lek, hotee našli v njem neprecenljivo vrednost. Dobite je v vseh lekarnah.

TRINERJEV LINIMENT

in gotovo pomoč. Jako je dobro tudi v zadenah odrgin in oteklin itd, tudi za drgnjenje živcev in za mazanje po kopanju nog. Izbite je v vseh lekarnah.

prodere vselej v koren bolečine, zato pa je slasti v sluzaju protina, ali revmatizma, nevralgije, lumbago, otrplosti glenajev in drugih, najhitrejša

Trinerjev Antiputrin

je levrtno in prav prijetno zdravilo za navadno rudo znotraj. Posebno za ispiranje grla in ust; letotake za čiščenje ran, izpuščajev in drugih kožnih otvirov. Dobi se v vseh lekarnah.

NAJNOVEJSE NAGRADE SO DOBILA TRINERJEVA ZDRAVILA V MEDNARODNIH NAZTAVAH: GOLD MEDAL—SAN FRANCISCO 1915, GRAND PRIX—PANAMA 1915.

JOSEPH TRINER

Manufacturing Chemists

1333-1343 So. Ashland Ave.

CHICAGO, ILLINOIS

VII. redna konvencija S. N. P. J. v Springfieldu, Ill.

Uradni zapisnik zborovanja.

(Nadaljevanje.)

Delovne ure so bile vsaki drugi dan za prvega in drugega urednika od osmih zjutraj do devetih zvečer, z odditkom časa za obed in večerjo, prihodnji dan dopoldne doma: pripravljanje gradiva, popoldne pa v pisarni od ene do petih, pol šestih ali šestih zvečer.

Tretji urednik od osmih zjutraj do petih popoldne normalno, včasih pa do šestih, ali kakor je zahtevala potreba.

Delo v uredništvu ni bilo več delo, ampak bilo je pravo garanje, ki ubija človeka duševno in telesno, kajti če je duh ubit, postane tudi telo slabo.

Ure, kot sem jih navedel, se ne dajejo popolne sliko o delu, kajti delovne ure se dajo povedati le s temi besedami: "Delati je bilo treba toliko ur, da je bilo delo izvršeno, ne glede na to, koliko ur ho trajalo." Koliko ur vzame delo pri dnevniku, se zaveda le tisti, ki je res častnik. Prav amelo lahko trdim, da ni "Prosveta" največji dnevnik po obliki, da je prinesla največ gradiva, ki so ga spisal uredniki. In to trditve sem pri volji tudi vsaki čas dokazati, če kdo kaj takega zahteva.

Ali je "Prosveta" spojnica naloga, katero je od nje pričakovalo članstvo, ko je s splošnim glasovanjem odločilo, da se "Glasilo" spremeni v dnevnik?

Na to vprašanje odgovarja število naročnikov. "Prosveta" ima zdaj nad sedem tisoč naročnikov in med temi je en tisoč nečlanov S. N. P. J. Prav lahko rečem, da do danes še ni noben slovenski dnevnik v dveh letih dosegel tako velikega uspeha v Ameriki ali pa v stari domovini.

O finančnem stanju lista bo poročal br. upravitelj, kajti to poročilo spada v njegov delokrog in ne urednikov. Uredništvo in upravitelstvo sta popolnoma ločena v delu drug od drugega.

Če primerjamo sedanje kulturno in gospodarsko življenje Slovencev, naseljenih v Združenih državah, z njihovimi socialnimi razmerami pred osminimi leti, opazimo takoj veliko razliko. Pred desetimi leti smo prav malo čitali in slišali o slovenskih domovih v Ameriki, združnih slovenskih prodajalnih in zanimanju za slovensko dramatik, petje in godbo. Takrat so v večjih naselbinah dali kakšno igrjo, bila so ustanovljena tudi nekatera pevca društva in semintje smo tudi slišali, da imajo Slovenci svojo godbo. Slovenski domovi in združne prodajalne so pa plavale še v oblakih, če odštejemo dve do tri slovenske naselbine, lahko rečem, da ni bilo zanimanja za gradnjo svojih domov. Danes je stvar drugačna. Prav lahko rečem, da so danes slovenske naselbine preprežene s domovi; v nekaterih naselbinah so domovi dograjeni, v drugih jih grade, v tretjih še razpravljajo o njih gradnji. Tako je tudi z združnimi prodajalnami. Po prvih eksperimentih, od katerih so se eni ohnesli dobro, drugi slabo, so pričeli tudi združne prodajalne postavljati na trda tla in danes lahko rečem: Imamo jih in združništvo se ho še krepkeje razvilo med nami, kot do sedaj. Do farmarskih in vrtnarskih združenj ni prišlo, dasi ravno se je tudi o njih precej razpravljalo. Najbrž niso še gospodarske razmere tako daleč razvite med slovenskimi farmarji, da je bilo mogoče pričeti med njimi z bolj obširnimi delom. Ali dan se dela tudi med njimi, kajti po došlih poročilih že imajo slovenski farmarji tudi svoje mlekarne zadruge, ponekod so se pa slovenski farmarji pridružili farmarskim združenjem drugih narodnosti.

V Ameriki imamo le dva lista, ki nista privatna lastnina. Eden teh listov je "Prosveta" in samoposeli se torej razume, da je list dosledno zagovarjal organiziranje slovenskega ljudstva v gospodarskih organizacijah, ga bodril k vztrajnem delu, obenem je pa bil list vsem delavcem za kulturno in gospodarsko povzdigo slovenskega ljudstva v Ameriki nekakšna vez, da jih druži pri skupnem delu in cilju, kadar izražajo svoje misli, da jih sliči vse slovensko ljudstvo. List je upolnil to nalogo, toda očitno trdim, da bi je ne mogel izvršiti, če bi ostal še tednik, kajti dosti doposlana gradiva bi moralo odromati v koš, ker bi zanj ne bilo prostora v tedenskem listu.

Od šeste redne konvencije sem se je ustanovila tudi velika organizacija, ki ima za svoj cilj osvoboditev in združitve Slovencev onkraj morja v demokratični samostojni državi z republikansko formo vlade. Predelo za to organizacijo vidimo v resoluciji, ki jo je sprejel prejšnji glavni odbor v mesecu maju in v letu, v katerem se je vršila šesta redna konvencija S. N. P. J. v Pittsburghu. Rezolucija je bila odposlana vsem društvom na splošno glasovanje, ki se ga je udeležilo šest in osemdeset odstotkov društev, od katerih sta le dve društvi glasovali proti resoluciji. Vse to je znano bratom, ki so bili na pittsburski konvenciji, ker je bilo tam poročano o stvari. Torej je vsak ugovor neumesten, da ni sedanji glavni odbor pravilno ravnal, ker se je "Slovenska narodna podpornica" kot organizacija pridružila "Slovenskemu republikanskemu združenju", ker ni glavni odbor drugega izvršil, kar je že članstvo izreklo s splošnim glasovanjem.

Čenjenim bratom in sestrkam je znano, da so se ob rojstvu "Slovenskega republikanskega združenja" vsi tisti, ki so kotikaj dišali po napredku, navdušeno izrekli zanj. Ta navdušenost se je kmalu razkadila pri nekaterih listih, pri katerih odločajo privatni interesi, kajti privatni interesi vedno obračajo tako, plačo po vetru, da koristi privatnim interesom, akodi pa ljudskim. In kdor pozna privatne interese v dno duše, ni bil prav nič razočaran radi spremembe taktike gotovih privatnih interesov, kajti vedel je, da tako pride. V prav to skakanje privatnih interesov iz enega tabora v drug tabor dokazuje, da slovensko ljudstvo v Ameriki potrebuje dnevnik, ki ga lastuje organizacija, kajti če bi ne imelo svojega dnevnika, bi bili ljudski interesi na milost in nemilost izročeni go-

tovin slovenskim privatnim interesom. Veliko gibanje med Slovenci za osvoboditev Slovencev izpod linshburške in nemške avtokracije in združitve z drugimi jugoslovani v samostojni državi z republikansko formo vlade, dokazuje, da je slovenskemu ljudstvu v Ameriki potreben dnevnik, ki je ljudska last, kot slepu oko, da vidi. In če bi danes S. N. P. J. ne imela svojega dnevnika, bi ga morala ustvariti, da zadosti potrebam časa.

Odkar je izbruhnila svetovna vojna, je predsednik Združenih držav izdal proklamacije, ki so važne za slovensko ljudstvo. Teh proklamacij je bilo še mnogo več izdanih, od kar je bilo proglašeno vojno stanje med Združenimi državami in Nemčijo. Predsednik je s temi proklamacijami obveščal ameriško ljudstvo, kaj je treba storiti in kaj opustiti v interesu zmage Združenih držav. Po vstopu v vojno, smo dobili tudi več zakonov in ustanovljeni so bili razni odhori in vladne naprave, ki imajo nalogo delati, da se vojna nadaljuje uspešno, da pride hitro zmaga za Združene države in zavezničke. In potreba je bila, da se slovensko ljudstvo seznanji z vsemi temi proklamacijami, postavi in napravami. "Prosveta" je točno vršila svojo nalogo v tem oziru, kajti prinášala je predsednikove proklamacije, nove postave in obveščala slovensko ljudstvo v Ameriki o ustanovitvi novih vladnih naprav. Tu je zopet dokaz, da bi "Prosveta" ne mogla izvršiti tega dela, če bi ostala tednik, ljudstvo bi pa mogoče imelo škodo, ker bi ne bilo obveščeno o vsem, kar mora vedeti, kajti drugi slovenski listi niso prinesli niti četrtino tega zelo važnega gradiva za ljudstvo. Mi moramo računati s tem, da večina slovenskega ljudstva ne razume angleških listov in zato je slovenski dnevnik potreben, ki prinaša tako gradivo. Poleg je "Prosveta" prinesla več vojnih vesti, kot kateri drugi slovenski dnevnik, ker so v nji tiskane take vesti z najhujšimi in ne z velikimi črkami. Z ozirom na ameriške vesti pa lahko smelo rečem, da celo noben ameriški dnevnik ni v eni izdaji prinesel toliko različenih vesti in iz različnih krajev, kot je to storila "Prosveta". Seveda v "Prosveti" ni bilo prostora za poročila o igri z žogo in drugih športnih igrh, ker ni bilo zanje prostora in tudi zanimanje med slovenskim ljudstvom ni zanje veliko. Pogrešali ste tudi dolga horzna poročila, ki imajo vrednost le za ljudi, ki špekulirajo z denarjem.

Dnevnik je omogočil, da je bilo mogoče približiti vse razprave o S. N. P. J. v obilnatem glasilu, če so bile doposlane pravočasno, ker je bilo mogoče objaviti druge dopise v neoblikovanih izdajah. Če bi ne imeli dnevnika, bi morali tedensko izdajo povečati najmanj še za osem strani, tako da bi "Prosveta" izhajala na šestnajstih straneh, da bi obdelali doposlano gradivo v uredništvu, uspeh bi pa ne bil tak, kot se je dosegel z dnevnikom, kajti ljudstvo hoče čitati vsak dan o stvarih, ki so zanj življenjskega pomena.

Ta razloge sem našel, da utemeljim potrebo dnevnika, in naj zadostujejo, dasi vama bi jih lahko navedel še enkrat toliko, da dokazem potrebo dnevnika. Pri volji sem argumentirati z vsakim bratom kasneje, ko pride tisk na dnevni red, da mu dokazem potrebo dnevnika, če dvomi, da je potreben, sedaj pa naj zadostuje, kar sem tukaj navedel.

Velika ovira za uredništvo je, da smo preveč oddaljeni od tiskarne. Pri dnevniku bi moralo biti tiskarna poleg lista, ali pa uredništvo lista poleg nje, da se ne prihrani čas in mnogo nepotrebnega dela.

Iz povedanega ste dobili tudi splošno sliko o uredniškem delu, o detaljih se pa lahko pogovorimo kasneje, ko bo razprava o uredništvu na dnevnem redu. Pripravljen sem odgovoriti na vsako vprašanje bratom, ki se hočejo natančneje seznaniti z njim. Govoril bi lahko o mnogih vprašanjih, s katerimi člani in naročniki vprašujejo za nasvete, toda to opustim, ker bi preveč časa porabil za svoje poročilo. Omeniti hočem le toliko, da so zdaj drugi časi za urednike, kot so bili v predvojnem času. Zdaj imamo zakone, ki uravnavajo časopisje in po teh se mora ravnati uredništvo, če hoče, da list izhaja, uredniki se pa ne seznanijo s kaznivostjo za pet ali več let. Vlada nam je dovolila, da n. pr. list izdajamo, ne da bi nam bilo treba prevajati vesti, korespondence, članke itd., ki so v stiku z vojno. Ta privilegij lahko vlada odvzame vsakemu listu v tujemskem jeziku, ki ga zlorablja.

Kakor veljajo postave za uredništvo, so mero-dajne tudi za izdajatelja lista. "Prosveta" izdaja S. N. P. J. torej direktni lastnik je članstvo, direktno odgovorni napram postavam so tudi tisti bratje, katerim je bil podeljen urednik. Do sedaj je bil to glavni odbor, kdo bo v bodoče, pa ne vem, ker bo to zaključila šele sedanja konvencija. Čutil sem, da imam dolžnost to povedati bratom, da ne bodo mislili, da je izdajanje in urejevanje lista v vojnem času igracija. S tem nisem hotel reči, da je vlada prepovedala kritiko. Ne, tega vlada ni storila. Ampak važno je, kakšna je ta kritika, kako je spisana in kakšna sta njen namen in učinek. Kdor ima zdrave možgane, lahko zapoade in razume, da drugače ne more biti v vojnem času, kajti vlada je moralno odgovorna ameriskemu ljudstvu, da vojna konča z zmago za Združene države in zavezničke. To ji daje pravico do kontrole nad vsako kritiko, ki se nanaša na vojno ali na politične in gospodarske razmere v državi in v državah, ki so zapletene v vojno.

Ker je urednik v svojem poročilu začel v prevelike pol. podrobnosti, se je od strani delegacije pojavila neka nezadovoljnost, naker se je prekinilo uredniškovo poročilo. Predsednik opozori urednika, da izpusti nepotrebne podrobnosti in ga pozove, da naj nadaljuje s konkretnim poročilom. Urednik se izjavi, da je s tem končal svoje poročilo, ker se mu ne dovoli, da bi izjavljal vse male podrobnosti in s tem podprl svoje zatrjevanje.

Poročilo se vseno vzame na znanje.

Medtem se pojavi kritiziranje uredniškega dela. Neki delegat pravi, da se mu je godila krivica, glede nekega dopisa, v katerem je hotel on, kot bivši urednik, pojasniti ljudstvu, kako se dobi denar iz starokrajskih bank. Br. urednik ga je predstavil kot nekega agenta, ne da bi bil priobčil njegov dopis, v katerem je bilo jasno povedano o vseh zadevah. Poslal je tudi dopis, v katerem je kritiziral račune, ali tudi ta dopis ni bil priobčen. Ta delegat se opravičuje, da je imel pravico kritizirati račune, ker je sam gl. tajnik na konvenciji poročal, da ni mogoče podati natančnih računov glede glasila. Delegat dalje pove, da ni užaljen radi tega, ampak da hoče odgovor od strani urednika.

Ker je s tem prišla debata iz dnevnega reda, je bilo predloženo, da se sedaj ta afera zaključí. Sprejeto.

Neki delegat se pritožuje, da je urednik njega z imenom nazval, da je pisal proti uredniškemu delovanju. Tudi ta afera se je zaključila.

Neki delegat vpraša, jeli br. Zaveznik podal svoje poročilo, naker je urednik izjavil, da je dokončan.

Nekdo predlaga, da se naj izvoli v odbor za sprejemanje brzojav in dopisov drugega delegata namesto J. N. Rogeljna. Predsednik imenuje br. Magajno.

Sledi 15 minut odmor.

Seja se nadaljuje ob 10:10 dopoldne.

Zapisnikar izrazi željo, da se mu nabavi za čas konvencije pisalni stroj in ostale potrebščine. Se mu dovoli.

Sledi poročilo odbora, ki je bil pri komisarju Insurance Departmenta. Ta odbor poroča, da imajo odbor za pravila, pritožbeni odbor kakor tudi ne brat upravnik in ostali delegatje, ki so bili izvoljeni po mesecu juniju, pravice do delegacije. Komisar jih je pa ponel, da se lahko naredi amendment, ki stopi v veljavo kakor hitro je sprejet z večino na konvenciji in je v veljavi, dokler ga komisar ne preklic. Prizadele stranke pa ne smejo glasovati, dokler ni amendment sprejet, kajti tako glasovanje je neveljavno.

Nato sledita dva predloga. Prvi predlog se glasi:

Ostane naj pri večeršnjem sklepu, da imajo le delegatje popolno moč.

Drugi predlog se glasi: Doda naj se amendment, ki naj v smislu Černetovega in Turkovega poročila podeli pravico do glasovanja vsem prepozn izvoljenim delegatom, prej omenjenim od borom in upravniku.

Na ukaz predsednika se vsi prizadeji odstranijo za čas glasovanja. Sledi pojasnilo, naker se preide na glasovanje. Za prvi predlog je glasovalo 22 delegatov, za drugi predlog 99 delegatov. Torej je drugi predlog sprejet.

Predloženo, da se odobre sklepi prejšnjih sej. Sprejeto soglasno.

Molek in Canjkar sprejmeta nalogo, da spišeta v slovenskem in angleškem jeziku amendment, v katerem mora biti navedeno število oddanih glasov.

Sledi poročilo predsednika nadzornega odbora Jože Ambrožiča, ki se glasi:

"V letu 1916, meseca januarja, sem se udeležil prve revizije kakor je bilo sklenjeno na zadnji konvenciji v vrho kontrole, da je bila predaja knjig in premoženja izvršena v redu.

Vse knjige nadzornega odbora so bile meni izročene v redu. To je tudi potrdil prejšnji nadzorni odbor s svojimi podpisi predno je oddal knjige.

Ko sem nastopil svoj urad, je stari blagajnik izročil novoizvoljenemu blagajniku \$243,308,07 denarja. Glavni tajnik je imel na roki \$49,42, skupaj prejel \$243,357,49. To je bilo premoženje jednote, ko sem nastopil svoj urad.

Jednota je tedaj štela 12,327 članov. 2450 otrok in 244 društev.

V mesecu marecu leta 1916 je bila sklicana izredna seja gl. upravnega in nadzornega odbora v soglasju sklepa VI. redne konvencije radi nakupa zemljišča, na katerem naj bi se gradil urad S. N. P. J. Predlagali smo različna zemljišča, katera bi bila bolj pripravna za zgradbo urada in končno smo se z veliko večino glasov izrekli za zemljišče na 27. ulici in Lawndale Ave., Chicago, Illinois. Kupili smo dve loti 50 čevljev širine in 125 dolžine, na katerih je sedaj urad S. N. P. J. Stavba meri 45 čevljev širine in 40 dolžine in je namreč zidana v precej poljubnem slogu, tako da odgovarja zahtevam jednote in mesta, za zemljišče smo plačali \$3250; zidanje in naprava je stala jednote \$8625,00; drugi stroški kot arhitekt, zemljemer, električna oprema in pregledovanje listin \$445,00, skupaj \$12,320,50. Toliko stane jednota urad. Po mojem proračunu na podlagi dohodkov in izdatkov pri uradu stane jednota stanarina za tajništvo, blagajništvo, uredništvo in upravitelstvo okroglih \$110 do \$115 na mesec. Vpokočevajoč draginjo na stavbinskem materialu se tak urad kot je naš ne postavi za manj kot \$20,000.

Udeležil sem se vseh revizij in takrat vršil se sei gl. odbora. Ravno tako ostala dva nadzornika, izvoljeni, da se brat Tavear ni mogel udeležiti zadnje revizije, ker je bil poklican k vojakom. Kolikor je bilo v moji moči, pregledoval in nadzoroval sem poslovanje vseh urednikov in pazil, da so bili vsi odgovorni uradni faktorji, ki so imeli stik s premoženjem jednote, pod jamščino, katero je določila delegacija na VI. redni konvenciji. Pregledoval sem knjige tajnika, blagajnika in upravitelja Prosvete; ravno tako vse druge listine, bančne vloge itd. Pazil sem, da je bilo premoženje jednote investirano kakor predpisujejo pravila.

Jednota ima, kot izkazuje poročilo tajnika, večino svojega premoženja investiranega v municipalnih obveznicah mesta Chicago in na United States Liberty bondih. Skupaj na bondih \$452,469,61. Na Kasparjevi banki v Chicagi na čkov-

nem računu \$32,113,96, na posestvu (zemljišče in urad) \$11,875,00, gl. tajnik ima na roki \$21,98, neprodane vojno-varovalne znanke \$21,85, skupna gotovina \$496,302,40. Nadalje ima jednota inventarja za \$3,850,18. Skupno premoženje jednote z inventarjem vred \$500,452,50. Če odštejemo dolg na posmrtninah, ki znaša \$34,144,47, nam ostane čistega premoženja \$496,302,40.

Če bi gl. tajnik vključil vse junijske ascesmentre, ki so dospeli na gl. urad po zadnjem juniju, bi jednota štela nad pol milijon premoženja.

Za časa VI. redne konvencije je jednota imela čistega premoženja \$212,178,37, dne 30. junija pa \$464,808,11. Napredovali smo torej za čistih \$252,629,74 ali pa več kot poldvojili premoženje.

Nadalje ima jednota vložena na bondih \$11,232,60 otroškega oddelka, katere smo pregledali in našli v redu. Poleg denarja na bondih je \$1,386,34 na čkovnem računu. Skupno premoženje otroškega oddelka znaša \$12,518,94. Na zadnji konvenciji je bilo izkazano premoženje otroškega oddelka \$4,492,79. Napredek torej za \$8,026,15.

Iz hranilnih knjižic, katere hrani gl. tajnik za mladoletne dediče, smo našli, da je na Kasparjevi banki v Chicagi naložena kakor izkazuje račun tajnika na 47 hranilnih knjižicah svota \$18,324,02. Vse ta denar spada mladoletnim dedičem.

Kakor je jednota napredovala finančno, tako tudi po članstvu in z novimi društv. Na članstvu smo napredovali za 9124 članov, članje in otrok, kar je več kakor smo pričakovali, po društvih pa za 114 novih društev.

Jednota šteje danes lepo število 22,878 članov v obeh oddelkih in 338 društev. V vseh skladih jednota lepo napreduje izvzemši bolniškega in upravnega sklada.

Da ni napredka v bolniškem in upravnem skladu, konstatiram kar se tiče prvo imenovanega, da ni misliti na kako rezervo toliko časa, dokler bodo prihajali na gl. urad taki kupi nakaznic, kot so v zadnjih treh letih. Ne bom namreč trdil, koliko podpore je bilo izplačane po nepotrebnem. Tega kontrolirati na distanco ne more nikdo. Lahko pa rečem na podlagi statistike, da pri več družicah je zdravstveno stanje članstva, sodeč po nakaznicah, abnormalno. Kje je temu vzrok, je dolžnost današnje konvencije poizvedeti in nekaj ukreniti.

Vzrok, da ni napredka v upravnem skladu, je pa draginja. V upravni sklad je do sedaj vsak član plačal \$1,20 na leto. Za ta denar je prejel vsaki teden list Prosveto; s tem je bila plačana vsa poštnina, vse uradne potrebščine, stanarina, uradniki, vojnje in dnevnice in sploh vsi stroški. Iz upravnega sklada je tudi kupljeno zemljišče in zidan jednotin urad. Vse to je uničilo upravni sklad, v katerem bo po konvenciji deficit, katerega bomo morali pokriti.

Ravno pred napovedjo vojne je članstvo odglasovalo, da prične jednota izdajati list dnevno. Seveda nikdo ni vedel, da bo vojna in kaj ta priinese. Kolikor sem sprevidel, se tisku okrog 7500 izštevov dnevnika. V normalnih časih bi se list s temi naročniki izvrstno vzdrževal, ker pa je sedaj dražji papir, delavci, poštnina in vse drugo, imamo pa danes pri listu \$5835,35 deficita. Kot že omenjeno, podražilo se je vse, a naročnina na dnevnik je ostala kot je bila v normalnih časih. Bila je vzeta inicijativa, da se povzra naročnina, toda predlog je bil z drugimi vred poražen.

Če hočemo imeti list, smo primorani povlačiti naročnino, kakor so jo zvišali vsi drugi listi. Potrebno je tudi, da se pri upravi lista spremeni sistem in vpelje samostojna uprava, ki ne bo imela nobenega stika s tajništvom. Vpelje naj se sistem, da se bo poslovanje lahko kontroliralo; to je neobhodno potrebno, drugače je kontrola nemogoča.

List nas je v treh letih stal, to je dnevnik in tednik \$49,214,87. Glede urednikov je moje mnenje, da ti ne bi smeli biti več v gl. odboru in imeti kakega glas pri upravi jednote. Kadar je bila kakšna seja, kot na primer letne seja, ki so trajale po več dni, takrat je bilo treba klicati urednika, da je list redno izhajal in da smo se izognili slinosti s pošto.

Ko se je dnevnik ustanavljajal na zadnji konvenciji, se je govorilo, da bodo samo oglaševalci plačali dnevnik. V tako velikem mestu kakor je Chicaga se bo dobilo dovolj oglasov. Seveda praksa je pokazala to stvar narobe. Takrat je bila že vojna v Evropi, na katero se pa ni računalo in s tem se je naredila velika napaka. Velike banke ne oglašajo kot pred vojno, ker promet v inozemstvo je popolnoma ustavljen.

Da nismo na vse to računali, je krivda vseh, največ pa referentov, ki kot taki bi morali računati na vse jasne in senenatne strani. Kakor vidimo, oglasov od velikih trdk v Chicagi se ne dobi, ker v Chicagi izhajajo listi v tujemskih jezikih, ki imajo več naročnikov v Chicagi sami, kot mi po vsi Ameriki in imajo za pridobivanje oglasov prvenstvo.

Agitacija za Prosveto se je pa tudi jako otežila po naselbinah. Kriv temu je politični preobrat v Ameriki, po katerem se je morala obrniti tudi Prosveta, ako je hotela še nadalje izhajati. Preobrat je bil storjen prehitro. Članstvo ni umelo, da je ta vojna za principe demokracije, med katere je vključen tudi naš narod. Jaz sam nisem verjel v začetku tega. Naročniki so vpraševali zastopnike, kako pa to, da je list še poprej, ko je je bil samo tednik in potem nadalje kot dnevnik, vedno proti militarizmu in sedaj naenkrat pa za militarizem; to je prišlo našim naročnikom prehitro, dasi je ta hitri preobrat rešil marsikaterega avstrijskega ječe. Naš narod, nešteto krat že potegjen, je slutil, da se ga tudi takrat namerava potegniti. To je bil vzrok zabavljanja od strani posameznikov in so ne le pustili list, ampak propagiral, da ga puste tudi drugi. Ako je zastopnik po naselbini agitiral za list, dejali so mu po navadi: "V Chicagi je ves shooting match podkup-

ljen." V resnici, ako vsaj malo stališče, na katerem se nahaja sedaj jednota, da je solventna, da se je ed zadnje konvencije podvojila kljub temu, da je radi vojne izostala imigracija, moramo reči, da je k temu kolikor toliko pomagal dnevniki. Ako ne bi bili solventni, dolžnost članov bi bila, da posežejo v žep ter naredijo jednoto solventno ali jo prepuščejo isti sodi, katere čaka druge organizacije, ki niso tako napredovale kot naša in niso solventne. Članstvu je bil stavljen predlog, da se povzame naročnina, ki je propadel in s tem so člani sami krivi defekta. Pojamjevalo se jim je, da so vsi listi zvišali naročnino, da je draginja, toda vse to ni imelo nobenega vpliva.

Pritožb sem prejel precej. Največ radi bolniške podpore, ki pa niso spadale v moje področje. Odgovarjal sem na vse točno, pojasnil sem tožitelju kam naj se obrne in obenem informiral gl. tajnika. Prejel sem dve pritožbi radi kršitve ustave. Ker so bile oboje gotove osebe v gl. upravnem odboru, stavljal sem jih pod obščinsko in informiral sem o stvari drugega glavnega nadzornika in gl. predsednika, ker pa nisem dobil še zagovora od gl. podpredsednika, ki nismo mogli rešiti pred konvencijo, zato sem jo izročil pritožbenemu odboru v rešitev. Kar se tiče plač, ki so se povzemale po razpisnem načinu v uredništvu, upravnštvu in tajništvu, izločilevale so se jim vedno, kadar je bil razpisni odbor. Plače so se jim morale zvišati, ker so bile življenske potrebščine vedno dražje, ker so se zvišale tudi plače v industriji in pa tudi zato, ker je vsak rekel: "Ako ne plačate, pa grem." Dobiti drugo moč, ki bi odgovarjala potrebam, je pa dandanes težko, in ako bi bil eden izmed teh delo pustil, bilo bi v dotičnem uradu delo zakasnelo. Iz tega se sprevidi, da je treba vse naše moči, ki delajo v uradu, reorganizirati. Postaviti je treba v urad moča, pa naj se imenuje že kakor hoče, gl. bo nekak manager glede poslovanja. On naj bi imel pravico namestiti in odstavljati moči v gl. uradu, razdeliti delo, kakor on ve, da bo najboljšje za jednoto in delavce. Skrbeti bi moral za vse potrebščine, ki se rabijo v uradu in izven urada; odgovoren bi bil za vse poslovanje nadzornemu, gl. odboru in konvenciji. Kar se moje osebe tiče, vršil sem tudi nekako službo kriminalnega policaja v zadevah S. N. P. J. in sicer v Pittsburghu, White Valley radi poverjenosti, v Mesmore radi bolniške podpore itd. Prisostvoval sem društvenim ustanovnim sejam, kakor na primer pri društvu August Bebel št. 259, Hrvatsko-Dalmatinska Sloga št. 347 itd.

Ko je prišlo na dan S. R. Z., bil sem med prvimi, da sem začel organizirati zapadno Pennsylvanijo za to idejo, ki je danes ena izmed najmočnejših flank v S. R. Z. Udeleževal sem se vseh razvitij zastav v mojem okrožju, ako mi je delo dopuščalo, ki se vrše v Pennsylvaniji skoro vsak teden.

Na poslovanje naših uradnikov nisem sumil niti najmanj, vendar pa, ker je postal že nekak običaj, da poslovanje pregledajo večniki, katerim naše ljudstvo nekako bolj verjame, sem na letni seji meseca januarja t. l. stavljal predlog, da se najme zapriseženega večnika, da pregleda vse poslovanje od treh let in poda konvenciji pisмено zapriseženo izjavo oziroma bilanco. To sem smatral za potrebno, prvič kakor že omenjeno, drugič pa da ne bo treba iskati po Springfieldu večnika in vlačiti vey urad v Springfield; zraven tega se mora razumeti, da večniki v Springfieldu ne bi mogli pregledati bondev kot so jih pregledali v Chicagu. Bil sem navzoč sam pri pregledovanju knjig in bondev in zadovoljen sem popolnoma z njihovim delom.

Kake izjavo so podali večniki, hote slišali, ko pride stvar na dnevni red.

Bil sem tudi delegat na konvenciji S. R. Z., zastopajoč S. N. P. J. Konvencija se je obnesla imenitno in vsi delegati smo odšli s prepričanjem, da edina svoboda bo prišla Slovencem le v federativni republiki Jugoslovanov.

Poleg vsega mojega dela sem pisal povesti in članke za Prosveto in bi še nadalje, da se mi ni takorekoč metale polena pod noge. Uredništvo, namesta da bi mi pomagalo do boljše pisateljske izobrazbe, je zametalo moje spise, da so ležali mesec prejšnj kot so bili pribeženi. Poleg tega se je še javno norčevalo iz mojih del. Pisati sem pa začel za druge liste, kjer se mi je dalo priznanje za moje delo in so bili veseli, da sem jim kaj spisal.

Poročilo se vzame na znanje.

Drugi nadzornik br. Paul Berger poda svoje poročilo, ki se glasi:

"Udeležil sem se vseh revizij, bil sem navzoč pri nakupu zemljišča za glavni urad. Lansko leto sem prisostvoval konvenciji National Fraternal Congress v Chicagu, o čemur sem poročal v Prosveti. Deloval sem sporazumno z ostalimi dvema nadzornikoma. Pri zadnji reviziji, to je pred konvencijo, na kateri so pregledovali knjige in listine tudi večniki, bila sva z br. Ambrožičem navzoča. Drugega poročila nimam, ker je že predsednik nadzornega odbora poročal obširneje.

Navzoč sem bil na II. rednem zborovanju S. R. Z., zastopajoč Prosveto. Zborovanje je napravilo name jako dober vtis. Uverjen sem, da bo S. R. Z. prej ali slej doseglo svoj cilj; v dosego tega cilja pripomočam, da konvencija S. N. P. J. nekaj tozadevnega ukrene v prilog S. R. Z."

Se vzame na znanje.

Br. F. S. Tavčar, tretji nadzornik, ne more podati poročila, ker je v armadi strica Sama, toda gl. tajnik prečita pismo, ki ga je dobil od br. Tavčarja.

Predsednik poročnega odbora br. Hrast poroča, da so bili svojačasno v odboru samo trije porotniki naker je dobil še ostala dva. Poročilo je bilo kratko. Rekel je le to, da naj delegati sodijo sami o njih delu.

Poročilo se vzame na znanje.

Enako poročilo dajo ostali štirje porotniki.

Poročila se vzamejo na znanje.

Sledi poročilo upravitelja br. Godine, ki se glasi:

"Čenjeni bratje in sestre! Zopet se nahajam med vami, da vam podam moje poročilo o splo-

nem delu pri listu "Prosveta", kar se tiče upravnške strani. Po sklepu zadnje konvencije v Pittsburghu, Pa., pa do danes so bile velike izpremembe in različni dela pri listu "Prosveta". Vojno stanje, v katerem se nahajamo, je imelo velik in odločilen vpliv v raznih zadevah, tikajočih se lista. Kar se da povedati v splošnem, je to, da smo delovali složno vsi skupaj roka v roki in v sporazumu z glavnim odborom in društvenimi tajniki, tako da je, kar se dela samega tiče, šla cela stvar precej povoljno naprej. Pritožb nimam nikakor, in po mojem mnenju smo skupno v sporazumu izvršili veliko delo v korist S. N. P. J. in vsega naprednega slovenskega naroda v Združenih državah. Storišmo veliko, češar bi ne bili ničdar dosegli, ako ne bi bili imeli svojega lastnega lista. Napredovali smo v članstvu in odkritostno je treba pripisati del članskega naraščanja ravno listu "Prosveta". Jaz sem poročil in lahko rečem, da smo dobili najmanj nad 2000 novih članov a tem, da je prišel zabajati list "Prosveta" v razne posamezne naselbine, kjer so se ljudje posamezniki natočili na list potom naših zastopnikov in so za tem ustanovljali nova društva in tudi veliko posameznih naročnikov je postalo na ta način članov S. N. P. J. Torej kar se tiče agitatoričnega stališča, se nam je zelo dobro izplačalo izdajati dnevnik. Seveda je dobro takoj v začetku poročila omeniti, da smo bolj slabo izšli z dnevnikom na finančnem stališču, katerega pa upam, da bo ta konvencija preuredila tako, da bo solidnejše in se ne bo moglo pozneje od kake strani predbacivati ne enemu ne drugemu, da ni izvršil svojih dolžnosti. Sicer pa lahko kar enostavno rečem na tem mestu, da temu ni kriv glavni odbor, ne uredništvo in tudi ne upravnštvo, ker smo vsi skupno vršili le to, kar nam je članstvo ukazalo potom splošnega glasovanja. Torej, ker je slučajno nastal primanjkljaj, je za tega odgovorno vse članstvo S. N. P. J. in vem, da se valed tega ne bo nihče mnogo zgražal.

Zadnja konvencija je sklenila, da izdamo dnevnik in sicer tedaj, ko bomo imeli 5000 naročnikov. Ker pa ni bilo možno dobiti v začetnem času določene števila naročnikov, se je prišel izdajati dnevnik po dovoljenju splošnega glasovanja članstva S. N. P. J. dne 1. julija 1916 in sicer le s 3108 naročniki, ki so pa narasli do danes na 7500 in je upanje, da se bo nadaljna agitacija razvila vsaj v toliko, da bomo imeli enkrat vsaj 10.000 naročnikov. O tem ni govora, da sem kot upravitelj imel ogromnega dela s tem, da sem skoro popolnoma sam uredil vse potrebno v upravnštvu ob začetku izdajanja lista, in resnico vam povem, da sem delal velikokrat ob nedeljah in praznikih ter mnogokrat tudi zvečer, da je bilo vse vsaj po moji skromni zmocnosti najboljšje urejeno. Poleg tega ne smemo pozabiti, da smo narasli po članstvu od zadnje konvencije pa do danes od 12.000 na 18.000 članov in za vse te članke in članice je treba po najboljših močeh skrbeti, da so vpisani in da sprejemajo svoj tednik. Z njimi je posla; ljudje se selijo iz kraja v kraj in treba je spreminjati naslove; izvršili smo vse, in če vzamem stvar po pritožbah, je bilo naše delo precej povoljno za članstvo, ker pritožb razum manjših tu pa tam, ni bilo. Kdor pa dela, sploh ne more delati tako, da bi bilo vsem prav, najmanj pa pri upravi lista. Pri dnevniku sem imel veliko važnega obklevanja vseh novih zakonov od urada do urada; treba je bilo iskati raznih dovoljenj in potrdil od raznih vladnih zastopnikov predno smo spravili stvar v tak tir, da smo danes vsaj deloma spoštovani in priznani od raznih vladnih krogov. Ako je kdo med vami, ki dvomi o tem delu poročila, vam lahko pokažem vladne listine in korrespondenco, katero sem vodil med upravnštvom in Washingtonom, D. C., itd.

Imeli smo dva kontesta za naročnike, katere sta se precej povoljno obnesla, če ravno nekateri člani trdijo nasprotno. Ako bi ne bilo teh kontestov, sem prepričan, da bi imeli vsaj en tisoč petsto naročnikov manj kot jih imamo. Potovadni zastopniki in tajniki društev so vršili svojo dolžnost dobro v nekaterih krajih, za kar jim izrekam mojo zahvalo. Sicer so še razni kraji, kjer se posamezni tajniki ne zmenijo za naš list, ali upam, da bo prišel čas, ko bodo spoznali vrednost svojega lastnega lista in da bodo nadomestili vse, kar so zamudili. Vsek član naj bi nosil v sren, da je to njegovo lastno podjetje in ga po možnosti tudi podpiraj. List tednik se tiska sedaj v 18.150 iztiskih in gre sledeče:

Prosveta se pošilja sledeče v razne države:		
31. jun. 1918.	Tednik	Dnevnik
Alabama	2	11
Arizona	18	11
Arkansas	46	53
California	33	16
Colorado	276	277
Connecticut	2	4
Dist. of Columbia	1	2
Florida	1	2
Georgia	1	6
Idaho	8	5
Illinois	1340	1196
Indiana	274	183
Iowa	36	28
Kansas	616	414
Kentucky	2	15
Louisiana	—	1
Maryland	3	16
Massachusetts	2	1
Michigan	352	147
Minnesota	944	783
Missouri	31	27
Mississippi	1	—
Montana	462	196
Nebraska	1	—
Nevada	6	2
New Mexico	51	30
New York	8	—
New Jersey	70	69
North Carolina	1	1
North Dakota	4	3
Ohio	2168	1127

Oklahoma	70	45
Oregon	12	8
Pennsylvania	2875	1810
South Dakota	1	6
Texas	8	12
Utah	148	122
Virginia	1	8
West Virginia	154	121
Washington	227	88
Wisconsin	235	435
Wyoming	202	190
Canada	49	10
Evropa	—	17
Japonska	—	1

Skupaj 10538 7487

Od vseh naročnikov je bilo članov S. N. P. J. 5635, nečlanov pa 1843, skupaj torej 7478.

Do spomladi leta 1917 sem delal vse sam in šele takrat sem dobil polovično pomoč v osebi br. S. Strleca in pozneje v mesecu septembru br. P. Gotličarja, kateri še danes pomagata pri upravnštvu in sicer v tem letu celodnevno. Pomnite, bratje, da sem imel ves ta čas enako plačo in sicer le \$65.00 mesečno in provizijo od oglasov, katere sem pa večinoma pridobil bodisi pisмено ali pa z ustmeno agitacijo, in jamčim, ako bi ne bilo te vojne, bi imeli danes ne samo te oglase, ampak toliko, da bi lahko na same oglase list povečali. Te oglase pa, bratje in sestre, je treba vse prepisati in jih prestaviti iz drugih jezikov itd. Treba je nujne paziti, da se pravočasno pribeženi in da se jih tudi, kar je najglavnejše, izkolekta. V tem moram reči, da so nekateri tajniki nekaj pomagali in še danes pomagajo, da dobe tu pa tam kak oglas, ga kolektajo in si vzamejo tudi svojo provizijo od njih, kar jim faktično tudi pripada za njih trud. Bratje, znano vam je, da sem priporočal na seji glavnega odbora, da se naj povzame naročnina in sicer vsaj za 50 centov letno, ali članstvo je predlog zavrglo in več ali manj stojimo danes valed tega pred vami z deficitom pri listu. Torej v naših vrstah vam podam poročilo v številkah, kar se najpribližneje more dati, ker jaz, faktično le prejemam naročnino na dnevnik in dohodke oglasov, ne izplačujem pa ničesar. Vsi moji dohodki so za beleženi in izdatki izdati br. gl. tajniku, kateri je bil plačevalec izdatkov, in vam je tudi postal svoja poročila o listu, seveda v nekaterih točkah se direktno ne vjemava, ali vendar ne bo veliko razlike med mojim in njegovim poročilom. Popolno in natančno poročilo dnevnika bo mogoče dati le tedaj, če konvencija sklene za naprej tako, da se bo vsaka stvar vodila popolnoma posebej, kar je zelo priporočljivo.

Bratje in sestre, vpoštevati morate, da pri teh številkah ni vtič noben cent, kar članstvo plača br. glavnemu tajniku, oziroma kot za "Glaslo" pri asessmentu. Mogoče bo kdo imel bratov reklet: Aha, napravili ste deficit, sedaj pa se izgovarjate! Ne, bratje, vse kar je je pregledal nadzorni odbor, in če je primanjkljaj pri dnevniku, ni tega krivo upravnštvo, temveč članstvo samo, ker je glasovalo proti povzajanju naročnine, ko je bil predlog na splošnem glasovanju. Drugič je krivo zopet članstvo, ker je premalo agitiralo za naročnike na dnevnik. Da sem se dovolj potrudil v to vrhlo, mislim, da je vsem znano. Pošiljal sem od časa do časa cirkularje z apeli na agitacijo, in da so nekateri tajniki izvršili svojo 100% dolžnost je resnica, je pa tudi resnica, da se nekateri niti zganili niso, da bi pomagali k napredku lista. Sicer je pa stvar taka, da se ognemo v bodoče takim stvarim, naj se določi na ti konvenciji boljše pcdlaga, katere bo omogočila skupno upravnštvo in glavnemu odboru, da bo lahko podvel potrebne korake, kadar bodo prišle nujne potrebe za spremembe. Sploh ne vemo danes, kaj bo danes leto dni; draginja na papirju in v tiskarni narašča in treba je vse to vpoštevati. Sicer pa smo dajali naše argumente že tedaj na podlagi naročnine po \$3.00, kar pa v resnici nismo prejeli, ker so si zastopniki vzeli za svoj trud po 20% provizije, in da pokrijemo to, je treba ceno zvišati. Pa rečimo, da je teh šest tisoč defekta, kar je z gospodarskega stališča precej visoka svota in je res težko prebiti, moramo se pa tudi malo nazaj ozreti, da smo vsekakor izvršili veliko agitatorično delo za S. N. P. J. in da so ti centi, ki pripadajo procentuelno na vse članke za čas dveh let po 1½ centa na mesec bili vsekakor vendar dobro naloženi v korist več ali manj vse Slovenske narodne podporne jednote.

POLETNI RACUN ZA DNEVNIK "PROSVETA" OD JAN. 1. DO 30. JUN. 1918.

Oglas skupno dnevnik in tednik.			
Januar	\$ 336.39	\$ 336.39	\$ 63.42
Februar	226.32	226.32	41.04
Marec	246.54	246.54	42.12
April	513.78	513.78	91.78
Maj	474.42	474.42	85.39
Junij	251.80	251.80	48.73
Skupaj	\$2,047.30	\$2,047.30	\$372.35
Izdatki	372.35		
Čisti preostanek	\$1,674.95		

DONOSKI NAROČNINE IN IZDATKI NAROČNINE

	Čisti dohodek	Prejeto v tekoči	Skupni dohodek	
Jan.	\$1,307.90	\$ 238.94	\$1,546.84	\$1,500.00
Feb.	1,296.06	239.72	1,535.78	1,300.00
Marec	1,040.78	216.32	1,257.10	1,000.00
April	743.59	129.49	873.07	700.00
Maj	708.02	173.71	881.73	800.00
Junij	754.77	197.61	952.38	700.00
Skupno	\$5,911.12	\$1,205.84	\$7,116.96	\$6,000.00
Prenos	\$ 309.74			
Skupno	\$6,220.86			
Izdatki	\$6,050.00			
Ostalo	\$ 161.86			
Dolg na oglasih	\$ 500.00			
Skupaj	\$ 661.86			
Stavkovni sklad	\$211.77			
Stavkovni sklad	\$211.77			
Račun za ves čas od 1. julija 1916 do 30. junija 1918 so pa podali večniki, kakor izkazuje sledeča tabela:				

	Dohodki.	
Oglasi	\$ 3,932.64	\$ 3,904.21
Naročnina	28,736.33	43,418.25
	\$32,669.17	\$50,724.46
	Izdatki.	
Provizija od oglasov	\$ 887.06	\$ 838.35
Tiskarni	1,337.40	2,451.99
Tiskarna	24,334.90	21,679.88
Plača pomožnega upravnika	4,854.50	5,916.00
Najemnina	325.00	726.00
Nagrade zunanjim pisateljem	221.27	221.28
Tiskovine pri listu	80.00	148.66
Vozni stroški	125.00	125.00
Telefon	71.82	103.20
Premog	291.38	291.37
Razsvetljava	38.02	38.91
Plačnik (janitor)	80.00	80.00
Naročnina na angleške liste	32.10	—
Nagrade za kontstante	350.00	—
Razno	10.00	20.00
Provizija od naročnine	4,812.08	—
Začetna uredniška pomoč	513.90	—
Pisarniška sprema	—	50.62
Skupaj	\$38,504.52	\$53,730.37
Izguba in dobiček	\$ 5,835.93	\$15,005.09
Deficit pri dnevniku	—	\$ 8,336.35

Čisti dobiček pri tedniku in dnevniku \$ 9,168.74

Nadalje imam poročati, da sem vodil stavkovni sklad, v katerega so pošlala društva in posamezni člani svoto \$927.80, katero sem deloma izročil glavnemu tajniku in deloma društvom, prizadetim po stavki za društveni asessment, kakor je bilo pribeženo v listu "Prosveta".

Nadalje sem po navodilu seje glavnega odbora in zaključku zadnje konvencije izdelal dva stenska koledarja in skrbel, da so bili poslani društvom S. N. P. J. Koledarji so mi dali posebno prošlo leto veliko dela in sitnosti valed ekspresno pošiljate.

Pripravljen sem tu na konvenciji, da povzam vse potrebne podatke, ki bi jih delegatje želeli in odgovarjati na vsa vprašanja, kar se tiče upravnškega dela pri listu za prošlost ali za naprej.

Imam še eno in precej važno pripombo in to glede splošnega poročila, katerega je dal br. gl. tajnik državnim nadzornikom za leto 1917 in ki je bilo pribeženo v "Prosveti" dne 27. marca t. l. v št. 72, kjer pravi med drugim tudi o pomanjkljaj pri listu in sicer svoto \$8,418.82. Fakt je, da je to poročilo absolutno nepravilno, in sicer zato, ker brat gl. tajnik tam trdi, da prejema članstvo tednik "Glaslo" brezplačno, kar je nemogoče, in on je prišel tam med dohodke za leto 1917 edino le one dohodke, katere je prejel za oglase in za naročnino na dnevnik, torej je popolnoma izpuštil ono svoto, ki jo članstvo prispeva kat mesečni asessment v upravni sklad po 10 c mesečno in si vsi člani in članice računajo, da plačujejo po \$1.00 za list tednik Glaslo, kar je tudi faktično resnica, dokler konvencija ali pa splošno glasovanje ne ovrže starega sklepa iz milwauške konvencije, ki se glasi:

"V Glaslo se sprejemajo tudi dobri oglasi. List prejema člani in članice: naročnina velja \$1.00 na leto; za inozemstvo pa \$1.50."

Bratje in sestre, tega sklepa do danes se ni ovrnila nobena konvencija in tudi ne splošno glasovanje in je valed tega še vedno v veljavi in ostane, dokler ni spremljen ali na konvenciji ali s splošnim glasovanjem.

Rečimo, da bi bil br. gl. tajnik pridal k temu računu tedaj vsaj še toliko kolikor nas list tednik stane v tiskarni, pa bi bile številke vse kaj drugače izgledale in ostalo bi prav malo defekta. Da pa bomo o tem na jasnem za naprej, nastane nujno vprašanje, ali je res, da prejema članstvo S. N. P. J. list tednik brezplačno? Ja mislim, da članstvo plačuje po \$1.00 na leto za tednik, in če je temu tako, tedaj smo prejeli od članstva v to svrhu od zadnje pittsburske konvencije pa do 31. avgusta t. l. najmanj \$45,418.25 in če prištejemo zraven še del dohodkov na oglasih, tedaj smo prejeli \$5,306.21, ali skupno \$50,724.46; pa rečimo, da smo izdali za tednik za vsa tri leta \$36,720.37 tiskarni, za poštno drugega razreda in potem še plače urednika in upravnika in razno, nam ostaja od dohodkov pri tedniku približno \$15,004.09. Tu svota, bratje in sestre, je ne le po mojem mnenju, pri listu tedniku, katere se je porabila za vzdrževanje drugih upravnih stroškov kot plača uradnikov, tiskovnih itd. Fakt je torej, če je v upravnem skladu malo denarja, je članstvo premalo plačevalo v upravni sklad, ker onih 20c, ki ostanejo od lista, ne more pokrivati vseh upravnih stroškov pri S. N. P. J. To je povedano dovolj jasno in upam, da bo vsak član lahko razumel, da ne bo pozneje nepotrebnega nesporazuma.

To sem si smatral v dolžnost povedati zato, ker nekateri člani res mislijo, da je list dnevnik uničen ves upravni sklad. Torej, če je okrog \$6,000 primanjkljaja pri dnevniku, je nastalo, kot pove poročilo, in ne kot je poročano, da je bilo samo v letu 1917 nad \$8,000 primanjkljaja.

To je vse moje poročilo za enkrat. Če potreba, bom pa še osebno poročal od časa do časa na vprašanja delegatov."

(Dalje prihodnjo sredo.)

Popravlak. — V uredniškem poročilu naj se glasi povsod šesta mesto peto redna konvencija. Na nekaterih mestih je bilo v zadnji izdaji tiskano šesta, na drugih pa peto redna konvencija. Pravilno je šesta redna konvencija, kajti poročilo se uahaja na redno konvencijo v Pittsburghu, Pa.

"Prosveta"
izhaja vsak dan.
Naročite se!

Največja slov. zlatarska trgovina

Frank Černe

6033 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Zepne in stenske ure, prstane in medaljone vseh slov. Jednot in Zvez, broške, zapetnice, diamantne prstane in jadrilce, verižice, t. t. d.

POFRAVLJAMO: ure in druge statujne po nizki ceni.

Podružnica

COLUMBIA GRAMOFONOV

in gramofonskih plošč. Slovenskih in drugih. Prodajamo na lahko mesečna odplačila. Pišite po cenik, kateri se vam pošlje brezplačno, ali pa osebno vprašajte za cene predno drugo kupite.

Najboljše blago

Najnižje cene.

Velika zaloga svetovno
znanih WIDE AWAKE

volnenh in flanelastih

srajc

\$1.00, \$1.25, \$2.

\$2.50, \$2.75, \$3.

\$3.50, \$4, \$4.50.

\$5.00.

Pošiljamo v vse države

v Ameriki, poštne pro-

sto.

Belaj & Močnik

6205 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

UNIJSKA KROJAČNICA

Frank Scurich

Telefon 78 W. Bridgeville,
BRIDGEVILLE, PA.

Imam na prodaj nad 300 stavbinih zemljišč v Bridgeville, Pa., in okolici. Cene stavbinih (lotov) so od \$275.00 do \$750.00. Pogoji so zelo ugodni, lahko izplačujete na mesečne obroke.

V mestu in okolici je veliko Slovencev in drugih Slovanov, ki se kupijo zemljišča in hiše od mene, ter s nakupom so zadovoljni. To in v okolici lahko dobite dele v premogetih roblj in tovarnah. Mesto lepo raste in ima bodočnost. Delo se lahko dobi. To mesto je v bližini velikega mesta Pittsburgh, Pa., in v tem mestu se vsaki dan vidi od 30 vlakov. Na prodaj imam tudi več hiš s stavbinih, katere so prodajo na lahka odplačila. Vi veste, da je stanarina vsak dan višja in se težko dobe stanovanja, torej je najboljša, če kupite svoj dom, cene grede gor vsak dan, torej se odlašajte s nakupom. Lahko se prepričate pri mojih odjemalcih, ali so zadovoljni.

Pišite takoj se pojasnila, ki vam jih dam radevolje. — Kot javni notar sem vam vedno na razpolago.

Zavarujem tudi posvetila in pohištvo proti ognju. Pišite ali pa pridite osebno k meni, kajti prepričan sem, da se ne boste kesali, ako stopite s menoj kot Slovencem v direktne zveze.

Ali veste, kaj se godi dnevno po svetu? Ako ne, potem je to vaša krivda. Vse lahko izveste, ako se naročite na dnevnik "PROSVETA"! Prinaša svetovne novice in dnevne ameriške vesti. — List stane za eno leto \$3.00, pol leta \$1.50. — Zastopniki so vsi društveni tajniki in še drugi pooblaščenici. — Naslov za "PROSVETO" je

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Mi sprejemamo vaše vloge in druge bančne posle. Plačamo po 3% na hranilne vloge.

LA SALLE SAVING BANK & TRUST CO.,
753—1st Street, LA SALLE, ILL.

O. M. BENSON, Cashier.

CENIK KNJIG

KATERE SE DOBE V
ZALOGI

"Glas Svobode", 2656 So.
Crawford Ave., Chicago, Ill.

Babilonska žena . . . \$2.25

Jan Hus 25

Jezus in svetniki 35

Kako postati državljani . 50

Krvava noč v Ljubljani . 35

Monizem 35

Škof proti župniku . . . 35

Valovi življenja 35

Naročilom je priložiti

denarno vrednost, bodisi v

gotovini, poštini nakaznici a

li poštini znamkah po en ali

dva centa.

=====

Marija Sluga

1208 W. 32nd St.
CHICAGO, ILL.

Telephone Canal 4730

izkušena in v državi

im dovoljenjem

potrdjena

BABICA

se uljudno priporoča

slovenskim in hrvaškim

ženam in otrokom Slo-

venkam.

CAS.

Edina Slovenska revija

lahaja mesečno na 36 stranih

in velja za vse leto \$2.

Cas, 2711 S. Millard Ave.

Chicago, Ill.

Naznanila, vabila in zabvale.

Nokomis, Ill. — Naznanjam članstvu društva št. 209, da se radi epidemije ne smejo vršiti nikakoli zbiranja, dokler se bo pretekla odredba. Assesment plačujte tajniku na domu, bolniki pa naj mu pošljajo nakaznice, da bi mogli društveni odbor urediti vse po potrebo in pravem času. — Frank Portenta, tajnik.

Brererton, Ill. — Opozorjam članstvo društva Svoboda, št. 80, SNPJ, da se valed prepovedi zdravstvenih obilnosti ne bo vršila redna seja našega društva dne 3. novembra. — Člani naj plačajo svoj assesment na domu tajnika ali blaginjak. — Matt Mihelich, tajnik.

Cleveland, Ohio. — Naznanjam članstvu društva Vodnikov Venec, št. 147, SNPJ, da se v bodoče vrše sejo našega društva v prostorih Slov. nar. doma in ne več v J. Gordinov dvorani, kakor doslej. Seja se bo vršila ob istem času kakor po navadi. — Apeliramo na članstvo tega društva, da se prihodnje seje ne deležijo polnočestvilo. — J. Godnjavec, tajnik.

Mineral, Kans. — V podporo rojaku Joe Anzelina so poslali darove sledočih društva: št. 9, \$5.65; št. 6, \$5; št. 192, \$3.75; št. 27, \$5.70; št. 87, \$5; št. 147, \$2; št. 119, \$5; št. 38, \$5; št. 74, \$2; št. 60, \$2; št. 8, \$5; št. 112, \$7.20; št. 4, \$5; št. 341, \$2; št. 79, \$10; št. 209, \$2; št. 95, \$2; št. 203, \$8.90; št. 53, \$5; št. 24, \$3; št. 65, \$3; št. 355, \$2.00; št. 242, \$5.75; št. 143, \$2; skupaj do sedaj prejetega \$100.01. Iskrena hvala vsem darovalcem. — Odbor društva št. 19.

Chicago, Ill. — Slovenskemu občinstvu v Chicagu in okolici naznanjamo, da priredijo ženska lokalna organizacija S. B. Z. v nedeljo 10. novembra veliko plesno veselico združeno z vinski trgovinjo v Narodni dvorani na So. Eastu in 18. cesti. Članice naše organizacije se bodo potrudile, da bo zabava kar najboljša, ravno tako postrežba. Zabave, ki so jih prejemale ženske Slovence, so bile doslej vedno zanimive in tako bu tudi ta. Ker se gre za dobrobit in napredek naše organizacije, prosimo vse, ki so znani, da pri vsaki priliki agitirajo za to prireditve med tiskom in v lokalnih Jugoslovani.

Spored vinske trgovine se prične ob 7. zvečer, ples pa že ob 8. popoldne. Kot po starodavni navadi, tako bodo tudi ob tej priliki zastopili oše župan v spremstvu občinskega pisarja, nočnega čuvarja, vinčarjev in brkih vinčar. Pri dohodu v vinograd, nas bodo oči župan seznanili s občinskimi "paragrafi", katerih se zelo boje predrali tatovi, ki tako radi segajo po tujem blagu, posebno pa se po sladkem grozdju. Potem sledi kmetijska večerja vinčarjev in vinčar, in pri nizi bodo seveda tudi oči župan (dostop imajo tudi pekarji, pleharji, eksploharji in pl. Gajda). Pojedina sicer na So. Eastu, ampak razne dobrote tega sveta bodo pripravljene na mizi, kot polico, orehovi struki, pogache, "flancati", itd. itd., ravno tako kakor na "ohetti". — Zudeležence bomo pa poskrbele sode sladkega mošta, dober prigrizek, kakor tudi 99 let star žvižek. — Ker se nam je malo kdaj nudi prilika pri skupaj vabimo slovensko občinstvo, naj se ob tej priliki snide na naši zabavi in prebije nekaj veselih ur v krogu svojih rojakov. — Vstopnina 25c. Vstopnice lahko kupite v predprodnji od članice organizacije, ali pa pri vratih na dan prireditve. — Na Slovence, ki žele postati članice te organizacije, kakor tudi na tiste, ki žele igrati vlogi vinčar, na tej prireditvi apeliramo, naj se zgledajo pri Mrs. Mary Udovch, 1844 So. Racine Ave. Tisti, ki ste vstopnico že kupili pred 20. oktobrom, jih boste lahko porabili ob tej priliki, kajti vstopnice smo dale tiskati za prireditbo, ki smo jo imele prvotno v programu za dne 20. septembra. Ker pa je nekaj dni prej prišla prepoved obdržati veselice za dobo epidemije, smo morale stvar seveda odložiti. — Za obilen poset naše zabave se vam še naprej zahvaljujemo. — Veselilni odbor.

Chicago, Ill. — Naznanjam članicam društva Nada št. 102, SNPJ, da se redna društvena seja vrši kakor navadno, prvo nedeljo v mesecu. Prihodnja seja se vrši v nedeljo 3. novembra, ako pa do tega časa ne bo še pretekla prepoved, ki zabranjuje seje, tedaj naj se zbere samo društveni odbor pri sestri E. Kure na 2528 So. Ridgeway Ave. ob 3. popoldne, da bomo uredile potrebne društvene zadeve. Bolne članice opozorjam, naj mi pošljejo bolniške nakaznice pred društveno sejo; ravno tako je tudi potrebno, da mi naznanite če ste se nadalje bolni ali ne. Važno je, da mi vselej, kadar se naznanite bolni, tudi poveste, na kakšni boleznih, da mi ne bo treba pisariti in polovedovati, predno se mi posreči po dolgem času izvesti stvari, ki jih morajo društvene tajnice vedeti še takrat, ko članice zbole. Sedaj je še posebno potrebno, da vsaka bolnica naznani vzrok svoje bolezni, da ne bom po nepotrebnem pošiljala bolniških obiskovalk. Treba je, da članice vrše svoje dolžnosti, in delajo sporazumno s tajnico, pa bodo stvari v redu. Potrebno je tudi, da se vse članstvo natančno seznanj s pravili naše jednote, posebno s 2. točko na dvanajsti strani. To opominjam radi tega, ker nekatere članice ne polagajo nobene posebne važnosti na pravila in se jim ne zdi vredno dajati pojasnila v zadevah, ki jih kot tajnice potrebujem. Vsaka stvar mora biti urejena po nekem gotovem sistemu in pri nas so tak sistem pravila. Društvene članice naj se držijo tega sistema, delajo sporazumno s društvenimi tajnicami, pa bomo napredovali po poti najljepšega napredka. — Kot sem že omenila, se bo novembarska redna seja našega društva vršila kakor na vadno, toda če do tistega časa še ne bo odvzeta prepoved zbiranja, tedaj morate paziti, da poravnate svoj assesment pravočasno. Ako ne bo seje, tedaj mi ga pošljite po pošti, ali mi ga pa prinesite na dom, kar vam je ugodnejše. Po 24. v mesecu bo vanka suspendirana, ako ne poravnate svojih prispevkov. Kakor veste, imamo po 25c društvenega assesmenta, ki ga imamo plačati poleg zadnjega meseca še v oktobru, novembru in decembru. Razen teh 25c društvenega assesmenta imamo tudi \$1 izrednega assesmenta, ki ga je razpisal glavni odbor za v blaginjo upravnega sklada. — M. Udovch, tajnica.

St. Louis, Mo. — Naznanjam članstvu društva Planinski Raj, št. 107, SNPJ, da se valed prepovedi zdravstvenih obilnosti ne bo vršila redna seja tega društva meseca novembra. Vzrok pre-

stoji je epidemija influence. Assesment je potrebno vseno plačati. Vank do lahko pride k meni dne 2. novembra, kjer bomo obrnili društveni uradniki, ki bodo rešili najne družbene zadeve. Ob tej priliki bomo pobrali tudi assesment. — J. Bertonszky, tajnik.

Waukegan, Ill. — Naznanjam članstvu društva Boga, št. 14, da mi v prihodnjih dveh mesecih ne bo mogoče zagatiti assesment za člane, ki ga ne poravnajo pravočasno. Kdor se hoče izogniti suspendaciji, naj plačajo assesment pravočasno. — Članice opozorjam, da je za slabašje poroda javljeno ravno tista točka naših pravil, kot za druge bolnike. To je 19. točka na 76. strani, ki se glasi: "Dolje morajo biti plačane nakaznice predlozene najkasneje v toku 40 dni po odpravljenu na društveni seji, če ne, se neveljavno in se podpora ne plača". — Seznaniti se je treba s pravili ter se po njih ravnan, kar bo boljše za vse članstvo, društvene odzive in gl. odbornike. — Ker nisem gotov, če bo prepoved za obdržanje seje še pretekla časa do časa, ko se bi imela vršiti naše redna seja, vam priporočam, da se sestanete tekoči teden tukajšne tiste, v katerih bo objavljeno kdaj bodo dovoljene društvene seje. V soboto se o tem lahko informirate tudi pri društvenih odbornikih. Za služaj, da se seja ne bo mogla vršiti, opozorjam vse društveni odbor, da se snide dne 3. novembra ob 2. popoldne na domu tajnika, kjer bo rešili vse nujne zadeve. Bolniki naj izročijo svoje bolniške nakaznice pravočasno. Assesment plačujte pri tajniku. Ravno tako naj se zgledajo pri njemu tisti, ki bi radi postali člani te organizacije, v soboto ob 6. zvečer. — John Gantar, tajnik.

Pripravljate se slabih danov.

Mogoče, da boste katerikrat trpeli z žlednimi bolečinami, zapahom, turobno, glavobolom, splošnem oslabiljenju, itd. in potrebovali boste Trinerjevega Grenkega Vina, ki je lek proti vsem žlednim nesgodam. Mogoče da boste kateri iz Vaše družine trpeli z revmatizmom, nevralgijo, spahkom, oteklinami, itd. In veseni boste, ako boste imeli Trinerjev Liniment pri rokah. Tudi mogoče da se prehladite, in v takih slučajih je Trinerjeva Sedativa naj zanesljivejša. Vsa ta zdravila dobite vsaki čas po lekarnah. Pripeti se pa tudi lahko la lekarnarju poidejo naša zdravila, in jih ne more kar hitro dobiti, ker naš laboratorij je ravno sedaj zelo zaposlen z naročili za vlado, zato boste vedno preskrbljeni z našimi družinskimi zdravili.

V lekarnah. Cena \$1.10. Jos. Triner Co. izdelovalci, 1333—1343 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

CELIKI SLOVENSKO-ANGLEŠKI
TOLMAC. Knjiga vsega polg slov. angl. slovnice, slov. angl. razgovore in vsakdanjo potrebo, navodila za angleško pisanje, spisovanje angleških pism in kako se postane ameriški državljan. Vrh tega ima knjiga doslej največji slov. angl. in angl. slovar.

To je najboljša in najbolj popolna knjiga za pručenje angleščine in ne bi smelo biti slovenskega naseljenca, ki bi te knjige ne imel.

Knjiga trdi in okusno v platnu vezana (430 strani), velja \$2.50 in je dobiti pri

V. J. KUBELKA,

530 W. 146th St., New York, N. Y.

POZOR SLOVENCI V CHICAGU!

Ako kdo želi dobiti dobre REPE za nabirati naj se zgledajo, imam jo še nekoliko bučjev. Dobi se pri: Joseph Blish, 1944 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

THE CLEVELAND LIFE INSURANCE COMPANY

vas zavaruje za življenje, bolezni in nearebo. Oglajte se pri: E. F. Merriman, i City Bank Bldg, 28 & Pearl St., nad banko, Lorain, O.

AVGUST ZAJC

Gostilna in Palm Garden
500 National Ave.,
Milwaukee, Wis.

Imam na razpolago posebne sobe in prenočišča za potujoče rojake. Točna in dobra postrežba.

JOSEPH OREŠNIK,

293 Reed St., Milwaukee, Wis.

Priporoča svojo gostilno, kjer se shajajo vsi Slovenci, domači in drugi. Na razpolago imam biljardnico, godbo, cigare in cigarete. Za potujoče imam prenočišča in dajem dobre postrežbe. Za obilen obisk se priporoča Jos Orešnik.

\$18,500,000.00

2 BESEDO: OSEMNAJST MILJONOV PET STO TISOČ DOLARJEV JE POSOJENEGA NA PRVE MARKEČE, HIPOTEČNA POSOJILA IN NA OBVEZNICE; KUPCI TE VSOTE NISO DO DANES IZGUBILI NITI CENTA.

To je naš rekord, na katerega smo lahko ponosni. Direktor tega odbora je gos. J. F. Stepina, kateri je že nad 28 let v zvezi s tem bančnim poslom in je v tidi dobil prodal za \$9,000,000,000 markečev, hipotečnih posojil in obveznic in kot blaginjak in predsednik te hranilnice v času šest let in pol napravil posojil raznim kupcem na markeče, hipoteko in obveznice za \$9,500,000 in niti centa niso izgubili kupci.

Mi imamo vedno naprodaj razne prve markeče hipotečna posojila in obveznice v znesku od \$100 do \$20,000.

Vi ne morete boljše naložiti svoj denar kot v teh prvih markičih, hipotečnih posojilih ali obveznicah.

AMERICAN STATE BANK

J. F. Stepina, preda. Em. Beranek, podpreda.

Adof J. Krasa, blag.

Pod nadzorstvom "Chicago Clearing House". V zvezi s pošto hranilnico Zdrav.

1625 Blue Island Ave.,
vokal Loomis ulice,
CHICAGO, ILLINOIS.

Imam v zalogi nove kranjke in nemške harmonike, trivrsne, dvoglasne, s ravnim okvatom, delane natančno po LUBASOVEM YACINU; kupcem in prodajam tudi stare še rabljene harmonike, kakršnegakoli izdelka, kakor tudi nove mehove, kovčge itd.

ALOIS SKULJ,
323 Epsilon Place,
BROOKLYN, N. Y.

Pazite in hranite

Nesrdni izrek pravi: "Pazite na vaš bol denar za črne dneve." To pomenja toliko kakor prvo pazite in hranite dokler ste še zdravi in mladi, da boste imeli nekaj za stara in osamogla leta. Vsak človek mora paziti in hraniti, ker le to je edina pot, ki vas vodi v neodvisnost. Prvi dolar, ki ga date nastran, se lahko vni kot temeljni kamen posloja za katerim vsaki stremi. Dobro je vedno imeti na pametu narodni izrek ki pravi: "Zrno do hrna pogreša kamen na kamen palača". Najtežje je početi ali brez početka ni nikdar ničesar. Zatorej prihitite vlagati vaš denar še danes, ampak pazite, da ga nalagate v globo in varno banko. Z vloge enega dolarja dobite vno bančno knjižico.

Mi sprejemamo denar na hranilno vlogo in plačamo po 3% obresti od njega.

Pošiljamo denar v Italijo, Rusijo in Francisko.

Prodajamo prve posojilne mortgage (markeče) in dajemo v najem varne hranilne predale.

Sprejemajo upise za parobrodno potovanje v staro domovino po vojni.

KASPAR STATE BANK

1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Kapital, vloge in prebitke znaša nad \$6,000,000.

Edna Slovenska Tvrdba

Zastave, regije, znake, kape, pečate, in vse potrebščine za druš. in jed

Delo prve vrste. Cena nizka. Slovenske oznake pošiljamo zastonj.

F. KERŽE, 2711 So. Millard Avenue, Chicago, Ill.

Največja slovanska tiskarna v Ameriki je

NARODNA TISKARNA

2145-45-50 Blue Island Avenue, Chicago, Illinois.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, španskem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društvo in trgovce. — — — — — "PROSVETA" se tiska v naši tiskarni.

F. K. Bauzon

5920 St. Clair Avenue
CLEVELAND, O.

Ima bogato zalogo najfinjših brivnih britev, nožev, škarij itd. Popravila in brusil yso to v stroko spadajoče stvari, kakor tudi puške in samokrese.

Edina slovanska tiskarna do stroka v Zdravilnih državah.

Sprejemajo naročila tudi izven Clevelanda.

Delo solidno in jamstvo — zmerne cene.

SVOJI K SVOJIM!

POZOR ROJAKII

Spodaj podpisani se vam priporočam, da kadar ste namenjeni kupiti kaj v zlatarski stroki kakor ure, verižice, prstane, prstane, itd., kakor tudi šenske ure, verižice, zapetnice, zapetnice ure, jadrilce, šanske broške itd., da se vedno popred kakor drugje kupite obrnito na mene. Vam garantiram da boste naj bolj postreženi in s najnižjimi cenami.

V zalogi imam tudi prstane, prstane, broške, igle itd. različnih Jednot in Zvez. Vsek hoc robe je prodan pod garancijo.

FRANK STONICH (ziatar),
7 W. MADISON ST.,
CHI. SOV. BANK Bldg. (Room 605) CHICAGO, ILLINOIS.